

Uit de vereniging:

Blz. 2	Het nieuwe jaar
Blz. 3	Twintig jaar wegebouwbeleid in het Departement van de Nedermaas
Blz. 4	Lezing over de Tweede Wereldoorlog
blz. 5	Natuurdoedag 3 november j.l.
Blz. 5	Sterren stralen boven de Hout
Blz. 7	Jaarprogramma Maas- en Swalmdal en MHVS 2012-2013
Blz. 7	Wandelingen Swalmdalgidsen 2012-2013

Overige artikelen:

Blz. 7	Kroniek van Swalmen, juli, augustus en september 2012
Blz. 9	Excursies in het kader van Open Monumentendag 2012
Blz. 10	Herbouw St. Barbarakapel te Offenbeek
Blz. 11	Fanfare Ons Genoegen en fanfaregezelschap Reuver
Blz. 15	Van hot nao haar door 't Zjwaams Waordebook (24)
Blz. 16	Flora en fauna (24)
Blz. 18	Waordpuzzel
Blz. 19	Een opzienbare vinding in Swalmer dakpannenfabriek
Blz. 21	Geitententoonstelling op 29 juni 1910 te Swalmen
Blz. 25	Sjnee
Blz. 26	Uit de oude doos
Blz. 27	Voor u gelezen
Blz. 28	Opening Ommetje 'Natuurlijk Asselt'
Blz. 30	Mariagrot Reuver
Blz. 31	Uit het leven van onze voorouders
Blz. 32	De historie van het schortje
Blz. 32	Kerstwens redactieleden

Foto's aangeleverd door:

Archief Twan Ernst	blz. 3
Pierre Verstappen	blz. 4
Fons Nijssen	blz. 5, 6, 8, 28, 29
Hans Simons	blz. 8, 16, 17, 25, 32
School Luca Leipsig	blz. 9
Cor v.d. Kerkhof	blz. 10
Archief Jan Ickenroth	blz. 11-14, 30, 31
Archief MHVS	blz. 19, 20
Pierre van Lier	blz. 21, 26
Thei Derks	blz. 32

Uit de vereniging:

Het nieuwe jaar

Het nieuwe carnavalsjaar is net begonnen, morgen start in India het nieuwe jaar volgens de hindoes, Divali. Twee aanknopingspunten om in nieuwjaarsstemming te komen, ofschoon er de laatste weken toch vele belangrijke gebeurtenissen zijn geweest, die zeker in mijn overdenkingen voor het nieuwe jaar een plek horen te krijgen. Zo hebben de burgers van de Verenigde Staten van Amerika Barack Obama wederom als president gekozen en hebben wij in Nederland de start mogen meemaken van een nieuw kabinet. Een combinatie die in verkiezingstijd niemand zou hebben kunnen bedenken. Dichterbij huis, in ons eigen Roermond, blijft toch lastig voor een Swalmenaar om dat te zeggen, maar dichterbij huis heeft er zich ook een politieke aardverschuiving voorgedaan. Het lijken zaken die ogenschijnlijk niets met elkaar te maken hebben, doch echter een grote samenhang vertonen. De samenhang zit hem in een verschuiving in het denkpatroon. Dit werd het beste zichtbaar in het regeerakkoord, dat Rutte en Samsom in elkaar geknutseld hebben. Geknutseld is hier op zijn plaats, omdat na een week alweer stevige aanpassingen hebben plaatsgevonden. Echter de achterliggende gedachte van het regeerakkoord is zo gek nog niet. De sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. In het jargon van de laatste jaren: wie het meest verdient kan ook meer bijdragen aan het algemeen belang, aan de welvaart voor iedereen. Een eerlijkere verdeling van de welvaart zou je toch een logisch uitgangspunt kunnen vinden in een democratische samenleving. Toch is hier jarenlang geen sprake van geweest. Denk maar eens aan de langzame groei van het neoliberalisme en het marktkapitalisme in de laatste dertig jaar (neoliberalisme en marktkapitalisme worden vaak in een adem genoemd en ten onrechte verward met liberalisme en kapitalisme). De uitwassen van het neoliberalisme en marktkapitalisme hebben wij de laatste jaren duidelijk gezien. De ene (financiële) crisis kwam na de andere. De cultuur van graaiers en torenhoge bonussen

zit iedereen nog vers in het geheugen. Dit had ook zijn weerslag op de gewone burger, via de directe lijn van de hypotheek, om maar even kort door de bocht te gaan. Huizenprijzen die zich verdubbelden, verviervoudigden, door de steeds gunstigere hypotheek, lees: meer renteaftrek. Het geld werd de sturende factor van alles, vriendendiensten werden betaalde activiteiten, iedereen werd (in gedachte) een 'kleine ondernemer', alles werd in geld uitgedrukt. Het kwantificeren van de kwaliteit van het leven. Meer geld werd als beter gezien, terwijl het zonder bestedingsdoel totaal nutteloos is. Dit zal uiteraard niet alleen veranderen door het regeerakkoord, maar de aanzet is gemaakt. Veranderingen vergen een langere termijn. Wij zijn nog lang niet op het punt dat het menselijk geluk, tevredenheid of welzijn de rekenfactor wordt, zoals in Bhutan. Een denkwijze waar je belang en aanzien niet meer wordt bepaald door wat je hebt, maar door wie je bent. Je persoonlijkheid, je karakter waar anderen zich aan kunnen spiegelen en niet aan je glimmend gepoetste auto van het laatste model of de grootste breedbeeld-tv van de hele buurt.

De weg is ingezet. Onze liberale partij en socialistische partij zijn groot geworden, maar door een veelvoud aan kleine partijen krijgt geen van hen de absolute meerderheid of alleenmacht. In de Verenigde Staten, met zijn twee partijensysteem, kan zo'n alleenmacht makkelijk ontstaan. De burgers van Amerika hebben ook duidelijk laten zien, door op Obama te stemmen, dat zij samen verder willen, dat verandering, de change van 4 jaar geleden voortgezet moet worden. Dichterbij, in Roermond, heeft of gaat dat proces van verandering zich op een geheel eigen wijze ontwikkelen. Een wethouder is opgestapt op verdenking van corruptie. Let wel, het gaat nog om verdenking. Iemand is pas schuldig als de rechter zijn oordeel geveld heeft, ook al heeft elke burger wel zijn vonnis al in gedachte. Ook dat is een denkwijze die sterk is gegroeid de laatste tijd. Een oordeel is snel gemaakt, een veroordeling werd vaak in een lijn doorgedacht. Op het moment dat de feiten anders bleken, was de ruimte om je denkwijze aan te passen weg. De bereidheid tot een compromis, het heroverwegen van je denken werd gezien als een teken van zwakte, alsof

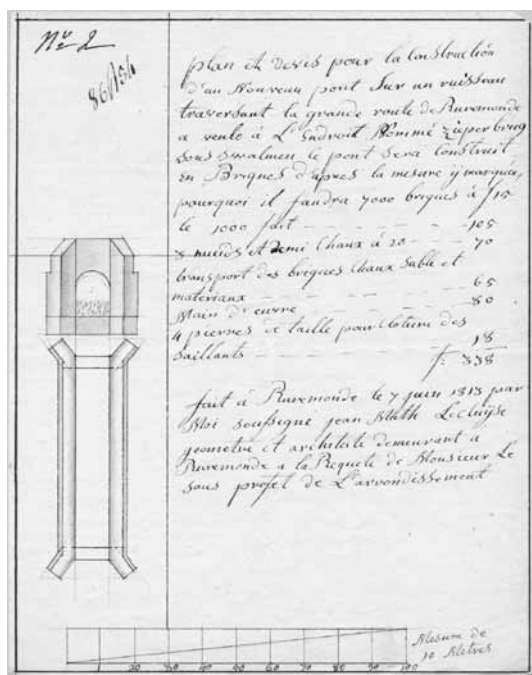
je een titanenstrijd had verloren. Het is dan ook onbegrijpelijk dat de partij van de teruggetreden wethouder ook terugtrad. Zij hadden toch een duidelijk mandaat van de burgers. Het is gemakkelijk om dan te denken: zij weten wel meer, daarom zullen ze wel terugtreden. De categorie van het snelle oordeel, zonder de feiten te kennen. Het gaat hier om politieke verantwoordelijkheid en niet om signalen af te geven. Roermond zit volop in de formatie. Ik ben benieuwd welke coalitie er uitkomt. Ook hier zijn veranderingen wenselijk, veranderingen om de alleenmacht te doorbreken. Een democratie werkt het beste met een tegenmacht, dan krijg je een gedegen check and balance. Termen die de laatste tijd in conclusies vaker zijn gevallen. Afstemming, rekening houden met de ander en niet

alleen aan jezelf of je eigen soortgenoten denken. Op weg naar een echte samenleving, waarin acceptatie en tolerantie weer als vanouds begrippen zijn die niet alleen met de mond beleden worden, maar ook in praktijk worden gebracht. Een leefomgeving waarin mens, plant en dier met elkaar in harmonie samenleven. Waarin niet de ene soort over de ander heerst, waarin geen groepen worden gestigmatiseerd omdat er een enkeling het scheve pad heeft bewandeld. Niet meer het wij- en zijdenken, maar samen op weg naar een 2013 en daarna. Dat wil ik namens het bestuur meegeven als boodschap voor het nieuwe jaar. Een boodschap voor elke dag.

Toine Wuts

Twintig jaar wegebouwbeleid in het Departement Nedermaas

Lezing door Guido Corten

Op 16 januari 2013 houdt Guido Corten een lezing met powerpoint presentatie in de verenigingsruimte van Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal te Reuver.

Het onderwerp is de ontwikkeling van het wegennet in de periode 1794-1814 in het Département de la Meuse Inférieure. Het Departement van de Nedermaas omvatte ruwweg het grondgebied van de huidige Ne-

derlandse en Belgische provincie Limburg. Dit was het deel van het huidige Nederland dat het eerst door Frankrijk geannexeerd werd. Onze voorouders uit onder meer het gebied tussen Venlo en Roermond waren op dat moment dus onderdanen van de Franse staat. De ideeën van de Franse revolutie werden door de Franse ambtenaren in 'ons' departement in de praktijk gebracht. De verbetering van de infrastructuur was voor hen een belangrijk punt van aandacht.

In 1802 beschreef ingenieur Cavenne in zijn 'Statistique du Département de la Meuse Inférieure' de toestand van de wegen. Hij stelde dat de drie bestaande verharde wegen, de geringe beschikbare middelen van de overheid in aanmerking nemend, in redelijke staat waren. Maar over de structuur van het wegennet was zijn oordeel vernietigend. Behalve tussen Tongeren en Hasselt waren er geen verharde hoofdwegen tussen de steden in de Nedermaas. Het arrondissement Roermond, dat een derde van de oppervlakte van het departement besloeg, kende zelfs helemaal geen straatwegen. De hoofdstad Maastricht was qua wegverbindingen geïsoleerd van de rest van het departement waardoor handel en economische ontwikkeling niet goed op gang konden komen. Cavenne legde de verantwoordelijkheid voor deze situatie bij de talrijke soevereinen die voor de Franse annexatie deze gebieden

bestuurden. Hun tegengestelde belangen hadden de verbetering van het wegennet onmogelijk gemaakt. Het Franse bestuur had de staatkundige verbodskelking abrupt beëindigd en zag het nu als taak ook de infrastructuur te verbeteren.

Naast economische had de Franse overheid ook militaire motieven voor de wegebouwplannen. Het departement van de Nedermaas grensde in het noorden aan de Bataafse Republiek en in het oosten was het niet ver verwijderd van de Rijn grens met Pruisen. Maar die rivier was niet van fortificaties voorzien en daarom was de Maas met de vestingen Venlo en Maastricht de eerste verdedigingslinie. Deze Maasvestingen dienden in oorlogstijd als uitvalsbasis voor Franse legers.

De belangrijkste nieuw aan te leggen wegen waren een nieuwe west-oostverbinding en een nieuwe zuid-noordverbinding Maastricht-Venlo. Momenteel zijn alle door het Franse bestuur in het

Departement van de Nedermaas aangelegde wegen nog steeds, uiteraard gemoderniseerd, in gebruik. Zodoende heeft het Franse bestuur in de Nedermaas een belangrijke en blijvende bijdrage geleverd aan de infrastructurele ontwikkeling van ons woongebied.

De lezing wordt georganiseerd door de Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal in samenwerking met de MHVS uit Swalmen. Deze vindt op woensdag 16 januari plaats in de verenigingsruimte te Reuver, Pastoor Vranckenlaan 6 en begint om 20.00 uur.

Leden hebben vrije toegang. Aan niet-leden vragen we 3 euro als bijdrage in de onkosten. Vooraf opgeven is niet noodzakelijk. Anderzijds is het zo dat iedereen die zich tot twee dagen vóór de lezing aanmeldt, zeker is van een plaats

Nadere informatie: Henri Smeets 0475-502241 of h_smeets@hotmail.com

Lezing over de Tweede Wereldoorlog

Op 9 oktober j.l. gaf Wiel Peeters(88) uit Beesel in onze goed gevulde verenigingsruimte een lezing over de Tweede Wereldoorlog. Hij vertelde voor een aandachtig publiek, vol humor, over zijn eigen ervaringen en herinneringen.

Opmerkelijk was dat deze hectische oorlogstijd niet altijd vol stress was. Er waren zelfs momenten dat alles beter leek te worden.

Hij gaf enkele voorbeelden: na de armoedige, dertiger jaren werd de prijs welke zij beurden voor de asperges verdubbeld, werd de aanschaf van het fietsplaatje afgeschaft en was

er geen werkloosheid meer.

Door een dorpsgenoot viel er te regelen dat hij voor de Arbeitseinsatz niet ver weg hoefde. Hij werd met een bus op en neer naar een dakpannenfabriek in Bracht vervoerd en 's avonds was hij thuis.

Ook sprak hij vol dankbaarheid over de wildvreemde familie waar ze in Neer mochten onderduiken (de familieleden riskeerden hun eigen leven).

Wiel was niet lang weg tijdens de oorlog. Maar de terugkeer in Beesel ná de oorlog was vreselijk. Alles was kapotgeschoten en in de straten lag een meter hoog het puin.

Na de oorlog kreeg hij een geweer (die waren er immers toch genoeg) en kwam hij bij de OD (orde dienst). Zij moesten het dorp bewaken tegen plundersers.

De oorlog was voorbij. De opbouw kon beginnen.

Pierre Verstappen

Natuurdoedag

Zaterdagmorgen 3 november, het regent en vandaag is de Natuurdoedag bij kasteelruïne De Naborch. Om 10.00 uur tref ik Gerard Jonkman bij het bord van De Naborch en zie dat hij heel wat gereedschap bij zich heeft om te snoeien en te harken. Ook werkhandschoenen en een EHBO-trommel ontbreken niet. Gereedschap dat ter beschikking is gesteld door het IKL.

Even later komen de eerste werkers, een vader met zijn twee zonen en Herm en Joke Geraedts aan. Inmiddels hebben zich nog twee vrijwilligers aangesloten. Ook vertelt Gerard dat er zo'n twintig 'bevers' komen van de jeugdscouting uit Leeuwen. Als deze geholpen zijn om over de omheining te komen kan het grote schoonmaken beginnen. Na een korte uitleg van Gerard lopen we naar de ruïne waar hij de aanwezigen vertelt waar te beginnen.

Nog voordat hij is uitverteld, hoort hij een kikker kwaken.

We starten binnenin de ruïne met het opruimen van onkruid en achtergelaten rommel. Muren worden vrijgemaakt van blad en groen. Na een klein uurtje gewerkt te hebben is het tijd voor koffie en koek. Voor de jeugdige 'bevertjes' heeft Gerard een lekker drankje en snoep meegenomen.

Nadat iedereen de versnaperingen op heeft, gaat Gerard aan de achterzijde van de ruïne een eikenboom omzagen die met zijn wortels aan de fundering van de ruïne schade veroorzaakt. Dit gebeurt onder grote belangstelling van de 'bevers' en als na zaag-, trek- en duwwerk de boom omvalt hoor je een luidruchtig 'wauw'.

Na twee uur werken in de regen is bijna alles opgeruimd en ligt de Naborch er netjes bij. Die kan er weer een jaartje tegen.

Fons Nijssen

Sterren stralen boven de Hout

Tijdens de achtste Nacht van de Nacht heeft er wederom een nachtwandeling plaatsgevonden in het Groenewoud en de Kasteelbossen te Swalmen, onder deskundige leiding en begeleiding van Frans Tegels. De Nacht van de Nacht is de nacht dat de klok een uur wordt teruggezet. In deze nacht wordt landelijk aandacht gevraagd voor de vele lichtvervuiling die door de mensen wordt geproduceerd. Lichtvervuiling die vaak diep de

natuur indringt, een plek waar toch iedereen ervan overtuigd is dat het daar donker mag, beter gezegd, moet zijn. Maar ook in onze eigen leefomgeving bevindt zich vaak meer licht dan noodzakelijk is.

De wandeling startte bij Pension Groenewoud. Van daaruit liepen wij richting Luijterbrökske. Op dit gedeelte was meteen te zien hoe diep de verlichting van de woonwijk Bosstraat-Zuid het Groenewoud indringt. Veel straatverlichting, woningen

verlicht aan de buitenkant op een moment dat er niemand op straat is en ook niemand meer in de tuin werkt. Dit jaargetijde is ook niet het moment voor tuinfeesten. Verderlopend konden wij op de Hout de sterrenpracht in volle

glorie zien. Het was een heldere hemel, zonder wolken. De maan reflecteerde het zonlicht weliswaar behoorlijk, echter deze verlichting heeft geen invloed op het zien van de sterren. In de bebouwde kom is het haast onmogelijk om de sterren nog te zien door de vele verlichting om ons heen.

Dan de donkere bossen in. Na een flink stuk lopen kwamen wij langs de Romeinse weg, die er ook altijd prachtig, verlicht door de maan, bijligt. Wij kwamen tot de ontdekking dat, hoe donkerder het werd, hoe beter wij konden zien. Hoe beter onze ogen gewend raakten aan de duisternis. Je ziet echter geen kleuren, maar alleen grijstinten. Op een mooie plek werd halt gehouden en werden onze overige zintuigen getest: proeven, ruiken en voelen. Frans had diverse soorten groenten bij zich, ook vergeten groenten. Sommige werden aan de geur herkend, sommige op basis van hun zeer karakteristieke smaak, maar bij enkele lukte het niemand. Schijnen met een zaklampje zorgde direct voor herkenning. Halverwege de tocht in deze onverwacht koude nacht was er even een opwarmmoment toen de Nepomuk Kruidenbitter rondging. In de heel donkere gedeelten is het pad vaak moeilijk zichtbaar. In eerste instantie gebruik je dan je voeten om te voelen en niet te struikelen, maar daarnaast had Frans een heel mooie oplossing. Je kunt ook het beetje licht gebruiken dat tussen de boomkruinen door schijnt. Met een spiegelkje onder je neus kun je rechtvooruitkijken en naar boven naar de boomtoppen. Daar waar het pad loopt, komen de boomtoppen niet helemaal tegen elkaar en loopt er eenzelfde slingerend pad in de lucht. Dit is bijna niet te beschrijven. Je moet het een keer ervaren. Net voordat wij terugkwamen bij de startplek, werden de stenen weer tevoorschijn gehaald. Aan het begin van de tocht had eenieder een steen ontvangen, deze goed bevoeld en teruggegeven.

Om dezelfde steen weer terug te vinden is een hele klus, die wonder boven wonder, toch altijd lukt. Pension Groenewoud naderend zagen wij al in een zichtlijn door het bos het kampvuur. Bij dit knetterend kampvuur aangekomen stond voor iedereen een heerlijk kopje Shiitakesoep klaar. Na opgewarmd te zijn en iedereen bedankt te hebben, konden wij gesterkt met wijsheid en ervaring over duisternis tevreden naar onze bewoonde wereld terug.

Veel gemeenten, bedrijven, particulieren en andere organisaties geven ook aandacht aan de Nacht van de Nacht. Zij verminderen hun verlichting in die nacht, kantoorverlichting uit, aanstraling van gebouwen uit, straatverlichting om en om uit etc. Waarom kan dat niet in die andere 364 nachten? Wist u trouwens dat een bewegingsmelder, die het licht aanzet als er iemand komt, inbrekers eerder afschrikt? Als je met inbreekplannen rondloopt sta je niet graag ineens in het volle licht en de mensen in de omgeving zien ineens ergens het licht aangaan. Daarnaast maakt een volverlichte omgeving het voor een inbreker ook nog eens gemakkelijk; hij heeft twee handen vrij en hoeft geen zaklamp vast te houden.

Op naar de volgende Nacht van de Nacht om de schoonheid van de duisternis te ervaren en te genieten van een goede nachtrust. Dit kan zomaar morgen zijn. Wij hebben immers zelf de handen die de schakelaar bedienen.

Toine Wuts

Jaarprogramma 2012 Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal en Milieu- en Heemkunde Vereniging Swalmen

26 december 2012	Kerstwandeling (gezamenlijke activiteit)
16 januari 2013	Lezing door Guido Corten over de ontwikkeling van het wegennet in de periode 1794-1814 in het departement van de Nedermaas (gezamenlijke activiteit)
15 februari	Jaarvergadering; bij café Thijs en Wilma om 20.30 uur; inloop vanaf 20.00 uur (MHVS)
maart	Jaarvergadering (Heemkunde Vereniging Maas- en Swalmdal)
9 mei	Hemelvaartsdagfietsstocht (gezamenlijke activiteit)
Juni	Busexcursie (Heemkunde Vereniging Maas- en Swalmdal)
juli en augustus	Zomervakantie (Heemkunde Vereniging Maas- en Swalmdal en MHVS)
15 september	Open Monumentendag: Macht en Pracht (MHVS)
15 september	Open Monumentendag (Heemkunde Vereniging Maas- en Swalmdal)
september	Weekendexcursie Natuurwerkgroep (MHVS)
oktober	Herfstwandeling (Heemkunde Vereniging Maas- en Swalmdal)
oktober	Wandeling Nacht van de Nacht (gezamenlijke activiteit)
november	Natuurdoedag (MHVS)
26 december	Kerstwandeling (gezamenlijke activiteit)

En verder.. het programma kan nog worden aangepast. Er staan (onder voorbehoud) enkele kleine excursies op het programma. Te zijner tijd komen we hier op terug.

Wandelingen Swalmdalgidsen en kanotochten 2012 en 2013

Zondag 23 december: midwinterwandeling in het Swalmdal met aansluitend warme chocomelk, duur bijna 3 uur, vertrek 14.00 uur parkeerplaats Herberg de Bos, Bosstraat 115 Swalmen.

Zondag 20 januari: wild life experience in het Swalmdal, duur 2,5 uur, vertrek 16.00 uur parkeerplaats Herberg de Bos, Bosstraat 115 Swalmen.

Zondag 24 maart: net niet volle maanwandeling in het Swalmdal, duur 2 uur, vertrek 19.00 uur parkeerplaats Herberg de Bos, Bosstraat 115 Swalmen.

Kroniek van Swalmen, juli, augustus en september 2012

Johanna Cox-Geraedts, Els Schreurs en Riky Simons-Julicher

Juli

18. Satino black, het Cradle to Cradle gecertificeerde toiletpapier van Van Houtum uit Swalmen komt als beste en excellent beoordeelde tissuepapier uit de bus op de scorecard van het World Wide Fund for Nature (WWF).

27. De Roermondse gemeenteraad heeft het college van B en W opdracht gegeven om bovenop de gereserveerde € 500.000,- € 250.000,- extra uit te trekken voor infrastructurele aanpassingen om het centrum van Swalmen aantrekkelijker te maken voor winkelpubliek.

30 t/m 3-8. Stichting Kindervakantiewerk Swalmen bezorgt de Swalmer jeugd weer een geweldige week rond het thema *Ein sjportieve oetdaging*, ofwel de Olympische Spelen in Swalmen.

Augustus

6. Na de bouwvakvakantie maakt Atelier Flos uit Steijl een aanvang met de restauratie en bescherming van de waardevolle glas-in-loodramen in de H. Theresiakerk in Boukoul. Bijdragen van Gemeente, Bisdom, diverse stichtingen, fondsen, bedrijven en particulieren maken deze restauratie mogelijk.

13. Mevrouw M. Cabbolet-van Eck van Amaliahof viert haar honderdste verjaardag.

18 en 19. De 30e editie van Sjwaampop op de Markt in Swalmen gaat de boeken in als de warmste ooit. De ± 8000 bezoekers kunnen gebruik maken van twee watersproeiers en een groot regen-/zonnenscherm. De fans komen voor artiesten als Cynthia Janes, KillFerelli en Miss Montreal.

20. Door het aanhoudend warme weer van de laatste weken kan zwembad De Bosberg ruim 25.000 bezoekers verwelkomen, waardoor het zwembad het seizoen afsluit met een positief resultaat.

21. In opdracht van het parochiebestuur bevrijdt IKL-Limburg de keermuren van het Dyonisiuskerkje te Asselt van de weelderig groeiende klimop, die funest is voor de conditie van metselwerk en muren. Ook de zeldzame echte muurvaren wordt dan niet langer overwoekerd.

September

9. Het thema van Open Monumentendag is dit jaar Groen van Toen. Naast de traditionele Swalmer monumenten zijn ook de historische tuinen van kasteel Hillenraad, Graeterhof en Zuidewijk Spick opengesteld.

11. Voor het tweede jaar op rij weet zwembad De Bosberg de titel beste open lucht zwembad van Limburg binnen te halen. Het zwembad kreeg 337 stemmen via internet.

20. De 10e roman van de Swalmer auteur André M. Nijssen heeft de titel Gehandicapt of dement gekregen en handelt over schizofrenie bij jongeren en langzaam verlies van verstandelijke vermogens bij ouderen.

22. Wethouderd G. IJff opent officieel het Ommetje Asselt, een rondwandeling door het Swalmdal nabij ruïne Naborch, dit jaar door het IKL aangelegd in samenwerking met initiatiefnemer Harry Cuypers.

27. Jan en José Kremers-Houben van de Hertog Arnoldstraat vieren hun 50-jarig huwelijksjubileum.

29. De organisatie van het Limburgs Vastelaovesleedjes Konkoeer (LVK) wordt op een ludieke manier overgedragen aan carnavalsvereniging De Hopsjlokkers. Bij gebrek aan een geschikte locatie in Swalmen zal dit evenement in 2013 plaatsvinden in de Jo Gerrishal in Zjwame-Zuid.

OPEN MONUMENTENDAG

Vrijdag 7 september is groep 8 van de basisschool de Trioffier op excursie geweest in Beesel. Ze gingen met de fiets naar de bestemming waar ze moesten zijn. Daar kregen ze chips en sinas. Intussen waren de kinderen van de Griezelgroep af weg. Nadat alle kinderen hun chips en sinas op hadden gingen zij naar het bos. Tijdens het wandelen door het bos vertelde een gids allemaal dingen over de natuur en de geschiedenis van dit bos. Nadat ze een stukje hadden gelopen kwamen ze bij een witte gammele brug waar niemand over heen durfde, omdat ze bang waren dat hij krakte.

Maar er waren kinderen die het durfden en algaaw was iedereen er over heen. In het park ging iedereen zijn of haar briefje met vragen invullen die ze van de gids hadden gekregen. Nadat de gids van alles had verteld over de geschiedenis van het park, gingen we via een paadje weer terug naar het bos, daar hadden we een groepfoto gemaakt. Daarna gingen we naar het kasteel. Iedereen was afgeleid door het prachtige gezicht van de gracht (en een grappige schildpad). Nadat iedereen was uitgekeken gingen we door het

middenstuk van het kasteel. Daar vertelde onze gids van alles over het kasteel, bijvoorbeeld dat het draaksteken daar was gehouden. Nadat we het kasteel hadden gezien gingen we het kasteel weer uit en liepen we naar de stoep. We mochten even kijken naar de eendjes omdat daar kinderen naar vroegen. Nadat we uitgekeken waren liepen we terug naar de verzamelplaats. Daar had de andere groep nog chips gekregen en sinas. Onze groep had nog een glaasje water gekregen. Nadat alles op was bedankten we de gidsen en stapten we de fiets op om terug naar school te gaan.

Einde.

Door Luka Leipsig

Herbouw St. Barbarakapel te Offenbeek

Wiel Killaars

Na een aanlooptijd van bijna zes jaar, waardoor het geduld van de werkgroepleden danig op de proef is gesteld, werd op 13 augustus jl. daadwerkelijk begonnen met het echte werk door het omheinen van de bouwplaats. Op 14 augustus zette een gemeenteambtenaar het bouwpeil uit.

Volgens planning werden de stenen, het zand en de cement geleverd. Ook de zware container met het bouwmaterieel kreeg zijn plaats binnen het hekwerk. Na het nodige grondwerk hebben de werkgroepleden de fundering geheel op eigen kracht gestort. Dagblad De Limburger publiceerde hiervan een foto. Op een deskundige wijze hebben enkele werkgroepleden daarna de profielen gesteld en het metselwerk ter hand genomen. In de vloer zit isolatiemateriaal en bouwstaal verwerkt. Uiteraard werd het beton weer door de werkgroepleden gestort.

Wij zijn verheugd dat zich enkele personen spontaan hebben ingezet om de werkgroepleden te ondersteunen. De belangstelling neemt toe, immers met grote regelmaat krijgen we 'bezoek'. Enkele malen werden wij,

eveneens spontaan, op iets lekkers getrakteerd tijdens de werkpauze.

Met regelmaat worden foto's van de voortgang der werkzaamheden genomen (zie www.kernoffenbeek.nl). Mede door de gunstige weersomstandigheden loopt alles tot op heden nog volgens planning.

Op 8 oktober jl. was het zover dat officieel de 'eerste' steen werd gelegd door pastoor F. Houwman en burgemeester P. Dassen-Housen. Dit gebeurde door het in metselen van een natuurstenen plaquette met inscriptie. Henri Smeets was als genodigde hierbij aanwezig.

Dat we inmiddels al veel verder zijn met de bouw toont de bijgevoegde foto die op 25 oktober jl. is gemaakt. Ook wat het interieur betreft wordt er volop gedacht en gewerkt aan een fraai concept.

De Werkgroep is verheugd dat bisschop F. Wiertz, na een presentatie gehouden op 19 oktober jl., heeft toegezegd de St. Barbarakapel te willen inzegenen. Aangenomen kan worden dat dit met een gepast feestvertoon zal plaatsvinden.

Mits de weergoden niet al te zeer tegenwerken is voorzien dat de kapel in mei 2013 zal zijn voltooid.

Fanfare 'Ons Genoegen'

J. Ickenroth

In het jaar 1852, toen men in Swalmen net bekomen was van de Bosstrijd, werden er twee fanfares opgericht en wel St. Cecilia, die duidelijk bedoeld was voor de opluistering van kerkelijke gebeurtenissen en Ons Genoegen, die meer bedoeld was om voor het plezier muziek te maken.

De boerderij (annex herberg) van Arnold Thomassen was de vergadering van de Sociëteit. Ze lag oorspronkelijk aan de verlengde Kroppestraat, maar in de veertiger jaren van de 19e eeuw werd het stratenplan gewijzigd en kwam het te liggen aan 'de nieuwe weg' (nu Rijksweg-Zuid geheten). Hier werd elke week de plaatselijke politiek besproken onder leiding van Arnold, die een tijd gemeenteraadslid was. Het waren de leden van deze sociëteit, die waarschijnlijk in navolging van de eerder opgerichte fanfare St. Cecilia, besloten om ook muziek te maken.

Fanfaar - Muzik,
Zondag en Maandag den 21 en 22 dezer
op het lokaal van het Gezelschap:
ONS GENOEGEN,
BIJ A. THOMASSEN.
TE SWALMEN.

Uit: De Roermondenaar 20-6-1857

Wie waren deze personen?

Het waren bijna allemaal buurtgenoten van Arnold. Ze woonden van Kroppestraat 140 (Arnold 142) tot 161 en wel tot aan de Beekstraat.

President werd Willem Thomassen, een zoon van Arnold. Als zijn vervanger trad op The(o)dorus Geraedts, smid. Tot de oprichters behoorden verder The(o)dorus Verhaegh, timmerman, Ludovicus Sillen, Hendrik Win(c)kels, Peter Thomassen (broer of zoon van

Arnold), Hendrik Conings (Konings) zoon van Pieter, Michiel, die in 1858 de fusiebesprekingen zou voeren met St. Cecilia, Gradus Hawinkels, zoon van een klompenmaker, en Joannes Verheggen.

Om lid te kunnen worden van deze fanfare moest men blijkbaar lid zijn of worden van de sociëteit. Volgens art. 2 van het reglement, dat 27 maart 1853 werd opgesteld door Henri Faulhaber, de orkest-meester, diende men immers 18 jaar of ouder te zijn en door een lid schriftelijk te worden voorgesteld. De president of een lid van de commissie (dagelijks bestuur) bepaalde 8 dagen na de bekendmaking wanneer men geballoteerd werd.

Volgens art. 3 moesten voor die ballotage (verkiezingen) 12 leden aanwezig zijn en diende een eventueel nieuw lid meer dan de helft van de stemmen te krijgen. Kreeg men niet genoeg stemmen dan mocht men na een jaar opnieuw worden voorgedragen.

Art. 7 gaf echter aan dat als iemand onder de 18 jaar graag lid wenste te worden van het orkest (niet van de sociëteit, neem ik aan) dan kon de commissie en de orkestmeester (dirigent) zo iemand aannemen. Deze bepaling was wel nodig omdat verscheidene van de bovengenoemde leden geen 18 jaar waren.

Wat merkwaardig was de bepaling in art. 14 dat geen vreemdeling de bijeenkomsten van de fanfare mocht bijwonen, tenzij men door een lid werd meegenomen. Onder vreemdeling verstond men iederen die meer dan een uur van het dorp woonde.

In 1856 trad Johannes Schrijnewerkers (kuiper) op als president.

Dirigent: Men wilde blijkbaar toch op een wat serieuze manier muziek spelen en men trok dan al gauw een bekwame dirigent aan in de persoon van Henri Faulhaber,

KERMIS TE BEESEL.

Op Zondag 24 Mei
zullen de FANFARE - GEZELSCHAPPEN van BAARLO, SWALMEN en KESSEL, in het lokaal van den Heer BLOEMERS, op de Markt te Beesel:

EEN INSTRUMENTAAL CONCERT geven, ten voordeele van hunnen Orkestmeester. —

Aanvang ten 4 ure namiddag.
ENTRÉE PER PERSOON 24 Cts.
Namens bovengenoemde Gezelschappen,
L. TIMMERMANS.

De Heer *De Heer van Swalmen* DEBET

AAN W. THOMASSEN
te Swalmen.

kleinzoon van Franz Faulhaber. Franz werd in 1780 naar Roermond gehaald door Philip Damiaan, graaf von und zu Hoensbroeck, bisschop van Roermond, om als kapelmeeester zijn orkest te leiden. Henri trad ook op als dirigent van de Vooruitgang in Kessel en van de Eendragt in Baarlo, vandaar bovenstaande advertentie in de Roermondenaar van 23 mei 1857: Leonard Timmermans was secretaris van de Vooruitgang. De advertentie in het Nieuwsblad van de stad en het distrikt Roermond van 23 februari 1856, die in een andere opmaak en vooral woordkeus verscheen in De Roermondenaar, leidde tot grote onrust in het dorp. Ons Genoegen dat nog kort geleden tijdens het 40-urengedeb ophield met muziek oefenen, omdat dat stoorde, waagde het hier om in de vasten

Het gezelschap ONS GENOEGEN van Swalmen, heeft de eer aan de liefhebbers het genoegen en aan de kerk dier gemeente het voordeel te verschaffen van een Concert, hetwelk hetzelfde den vierden Zondag van de vaste zijnde half-vaste, invallende den tweeden Maart, in de zaal der Harmonie, bij den Heer Thomassen alhier geven zal. -
Aanvang 's namiddags ten 6 ure.
Entrée eerste plaats 20 cents.
tweede » 10 »
De President,
SCHRIJNEWERKERS.

(halfvasten zondag) een concert te geven en ook nog tot voordeel van de kerk. Dat was ongehoord. Welke indruk zou dit geven buiten Swalmen. Alsof men in Swalmen geen gehoor gaf aan de wensen van de bisschop, die blijkbaar een fel tegenstander was van welk concert (vermaak) dan ook. P. Driessen, voormalig pastoor van Reuver en sinds 1853 pastoor te Swalmen, moest toegeven dat hij nog onlangs een wijwaterkwast had gekregen van Ons Genoegen, betaald uit de boetes voor het niet verschijnen op de repetities. Hij zag zich genood-

Fanfaregezelschap Reuver

J. Ickenroth, archivaris van het Philharmonisch Gezelschap

In Reuver werd eerst in 1870 een fanfare opgericht. Ook zij had haar ontstaan te danken aan een sociëteit. Deze had haar bijeenkomsten in de herberg van Gisbert Stoffels tegenover het in 1865 gebouwde station.

De oprichters waren Herman en Hubert van der Vel-

daakt om enkele personen in te schakelen, die druk konden uitoefenen op de fanfare. In zijn preek op zondag 2 maart eindigde hij "met de Vermaning, welke onze hooggeachte kerkvoogd de Bisschop van Roermond mij jl. dinsdag gaf, namenlijk om toch naar Vermogen te zorgen dat er ook geene Concerten, hetzij onder voorwendsel van voordeel voor den armen of voor de kerk gegeven werden, en om de personen van het ander geslacht, vrouwen en meisjes, ook tegen die bijeenkomsten te waarschuwen".

Blijkbaar heeft deze controversie niet geleid tot enige schade voor de fanfare Ons Genoegen, want op 27 mei 1856 nam ze deel aan het festival van de Sociëte d'Harmonie te Kerkrade. Samen met de fanfares van Maasbracht en Kessel, die ook onder leiding van Henri Faulhaber stonden. Men moet voor deze verre reis wel enkele dagen uitgetrokken hebben. Men kon er immers alleen per huifkar komen.

Fanfare Ons Genoegen speelde op dit feest een tweetal stukken nl. Fantaisie, gecomponeerd door Henri Faulhaber en Hermanns Galop. Ook speelde ze samen met de andere 20 orkesten een mars speciaal voor die gelegenheid gecomponeerd. In 1858 fuseerde fanfare Ons Genoegen met fanfare St. Cecilia, die nu verder ging onder de naam Sociëte Ste. Cécile.

Bronnen: "Reglement van het Gezelschap Ons genoegen". Het originele reglement is door Martin Verhaegh, wonende in Cambria Californië en achterkleinzoon van The(o)dorus Verhaegh, via Jan Hanssen geschonken aan de Heemkundevereniging Maas- en Swalmdal.

P.J.G. Schinck: Anderhalve eeuw Fanfare gezelschap Baarlo 1852-2002. Baarlose Sprokkelingen 36.

1852-2002 Koninklijke Harmonie St. Cecilia Swalmen 150 jaar. Gemeentearchief Roermond: Krantenarchief (internet) en Archief van de Parochie van St. Lambertus afd. IV nr. 105.

Zie ook Biejeingezeumerd 2008-2 blz. 19.

den (respectievelijk 22 en 24 jaar), Hubert Heines (13 jaar, erg jong?), Jacques van Cruchten, Herman Timmermans, Piet Bors (35), Jean Goossens en Ferd Geisler (18). Onder het reglement van 1 januari 1871 vinden we dan nog: Matthieu van Poppel, hoofd van de openbare lagere school en de eerste dirigent

(zie foto), Jean Goossens, Coen Timmermans (13), Piet Heines (15), Andreas Teunissen (28), August Helden, Gerard Knoors (17), A n d r e a s Beurskens, Lambert van der Velden (14).

De meeste van hen wa-

ren evenals de leden van Ons Genoegen in Swalmen herbergiers (brouwers) of zonen van herbergiers (Heines en Van der Velden) en ambachtslieden.

Het reglement bepaalde dat ook in Reuver men alleen lid kon worden na ballotage. Zelfs de ereleden (donateurs) werden aan ballotage onderworpen. (Toch kende het Fanfare Gezelschap Reuver in 1872 al 49 ereleden). Volgens artikel 14 moest men 5 gulden betalen als men lid werd van de fanfare en betaalde men een contributie van 50 cent per

Foto van het Philharmonisch Gezelschap Reuver in 1891. Links de toenmalige dirigent Frans Heines. Naast hem het hoofd van de openbare school Louis Wolfs, Herman van der Velden, de eerste president, Arthur Vogels, notaris. Rechts boven een van de eerste leden van de Philharmonie, Coen Timmermans.

maand (weekloon arbeider f 4,50!). Een lid van Ons Genoegen betaalde slechts 50 cent om lid te mogen worden en een jaarlijkse contributie van 50 cent. Het eerste optreden van de fanfare vond plaats op 4 juli 1870 t.g.v. de benoeming van Jean Goossens, een van de oprichters, tot kerkmeester. Nog in diezelfde maand vond er nog een tweede optreden plaats, toen een regiment soldaten dat de trein nam na een oefening op de Reuverse hei, de herberg van Niemans passeerde, waar de fanfare die dag repeteerde. Spontaan ging men naar buiten en speelde voor de militairen het Wien Neêrlands bloed (het toenmalige volkslied). Helaas moest men halverwege ophouden omdat men nog niet voldoende geoefend had.

GROOT

Feest-Concert

te REUVER,

te geven door het Fanfare Gezelschap alhier,
onder welwillende medewerking van
onderscheidene Muziekgezelschappen,
op ZONDAG den 6 AUGUSTUS a. s.

Het Programma zal nader worden vastgesteld.
REUVER, 22 Juli 1871.

DE COMMISSIE.

In 1871 werd er serieus opgetreden. De fanfare haalde de communicanten af en liep mee in de Sacramentsprocessie. Ze nam deel aan een concert in Tegelen op zondag 9 juli en organiseerde 14 dagen later een feestconcert in Reuver. Aan beide concerten nam ook Ste Cécile deel. Beide fanfares speelden in Tegelen operamuziek.

Het Grens-Gouw-Verbond

Op 23 augustus 1874 woonde G. Berden, pastoor in Reuver, een uitvoering bij van de fanfare in de tuin van Peter van der Velden in het centrum van Reuver (nu HEMA). Tussen de parochialia bevindt zich een programma van het "Zesde Vereenigingsfeest van het Muziekale Grenz-Gouw-Verbond". Het is verreweg het oudste programma dat in Reuver bekend is.

Wat was het Grenz-Gouw-Verbond? Het was een grensoverschrijdend samenwerkingsverband tussen de fanfares van Baarlo, Reuver, Tegelen en Velden en de zangverenigingen van Kaldenkerken, Hins-

REUVER.

ZONDAG, DEN 23 AUGUSTUS A. S.
in den fraai gedecoreerden tuin van den heer
VAN DER VELDEN.

Zesde Vereenigingsfeest
VAN HET
Muziekale Grenz-Gouw-Verbond
met welwillende medewerking der muziek-gezelschappen van
Swalmen, Maasbree, Kessel en Helden-Panningen.

—>>><<<—

FEEST-PROGRAMMA.

Namiddag 2 uur: Ontvangst der verschillende Gezelschappen.
Namiddag 3 uur: GROOTE OPTOCHT door het dorp, waarna

CONCERT.

PROGRAMMA.

1. Reuver Fanfare, »Potpourri aus Stradella" door Flotow.
2. Chorlied »Der Gesang" door Hüser.
3. Velden Fanfare, »Potpourri" door H. v. d. H.
4. Kaldenkirchen Zanggezelschap, »Der Kranke Peter" door Kuntze.
5. Tegelen Fanfare, »Potpourri populaire" door A. J. Clement.
6. Hinsbeck Zanggez., »Singer Marsch" door Abt.
7. »Die Wacht am Rhein" Chorlied door Wilhelm.
8. Breyell Zanggez., »Bundes-Lied" door Zwijsig.
9. Maasbree Fanfare, »Potpourri uit Preciosa" door Melot.
10. Chorlied, »Stille ruht die Erde" door Abt.
11. Swalmen Fanfare, »Le retour du Printemps" door Laborij.
12. Helden-Panningen Fanfare, »Les Dragons de Villars" Potpourri door Meisner.
13. Chorlied, »Zum Walde" door Billeter.
14. Kessel Fanfare, »Coggia-Wala" door Claessen.
15. Chor, »Neerlands Volkslied" door Wilms.

De Chorliederen worden door de gezamenlijke gezanggezelschappen met Instr. accompagnement uitgevoerd.
Over de uitvoering van het Programma heeft het lot beaalt.
Na het Concert verlichting van het lokaal door prachtig BENGAALSCH VUUR.

Entrée per persoon aan de Kas 30 Cts.; tot den vóóravond van het feest zijn bij de Leden van het feestcomité Entréekaarten tegen 20 Cts. verkrijgbaar. Voor goede ververschingen is gezorgd.

beck en Breyell. Wie het initiatief ertoe nam, is niet bekend. Wel kende het verbond een president, J. Horsch uit Kaldenkerken, dirigent van de M.G.V. Liedertafel, en een secretaris, H. Hoffmans, zaalhouder in Tegelen.

Elk jaar werden er twee concerten gegeven, waaraan ook andere verenigingen mochten deelnemen. Het eerste concert vond plaats in Baarlo en wel op 16 juni 1872. Helaas is er geen programma van die uitvoering bewaard gebleven. Op 11 augustus van dat jaar trok men naar Kaldenkerken en 2 juni 1873 naar Hinsbeck. De 4e uitvoering vond plaats in Velden en voor de 5e uitvoering ging men per boerenkar naar Breyell en zoals eerder vermeld werd op 23 augustus 1874 een uitvoering in Reuver gegeven. De laatste uitvoering had plaats op 11 juli 1875 in Tegelen. Het Grenz-Gouw-Verbond werd daarna ontbonden. Een jaar later vond in Tegelen een laatste bijeenkomst plaats in de tuin van de familie Houba. Hier werd alleen geconcentreerd door de fanfares van Tegelen, Baarlo en Velden. De andere verenigingen stuurden commissies. De verenigingen

kregen een medaille uitgereikt. Die van Reuver is helaas verloren gegaan.

In datzelfde jaar veranderde de fanfare van samenstelling en ging voortaan door het leven als Philharmonisch Gezelschap. Men kon nu al een avondvullend concert geven. Ook werd een zangvereniging opgericht, die ook buiten Reuver deelnam aan concerten. In 1877 vond in Reuver de eerste gouden bruiloft plaats en natuurlijk gaf het Philharmonisch Gezelschap 'een luisterrijke serenade'. Ze was ook nadrukkelijk aanwezig toen een jaar later pastoor C. Wolters zijn 25-jarig priesterschap vierde en tevens de eerste steen gelegd werd voor de nieuwe kerk. Het gezelschap "deed zich bijna onafgebroken horen en zette door een juiste uitvoering van voor deze plechtigheid goedgekozen muziekstukken het feest een ongemene luister bij" zo berichtte het Venloosch Weekblad. De zangvereniging zong tijdens de hoogmis een mis van Haller. In dat jaar gaf Van Poppel de dirigeerstok over aan Ferd. Geisler, een van de oprichters. De fanfare bestond eind zeventiger jaren uit achttien uitvoerende leden. Zo'n zeventien personen waren lid van de zangvereniging.

Eerst in augustus 1881 werd het tienjarig bestaan gevierd met een concert dat gegeven werd door de stafmuziek van de schutterij te Venlo en de zangvereniging uit Beesel. De zangvereniging van het Philharmonisch Gezelschap was waarschijnlijk na het in gebruik nemen van het nieuwe kerkgebouw (nu de rechterbeuk) opgegaan in een kerkelijk zangkoor.

In de tachtiger jaren zien we ook het verschijnen van een toneelvereniging. In 1882 werd tijdens de Cecilia Joseph in Dothan opgevoerd. De twee spelers kregen elk 25 cent. In 1885 werd echter een 'Soiree musicale et dramatique' gegeven op veelvuldig verlangen. De uitvoering had plaats in het schoollokaal (waarschijnlijk patronaatsgebouw, waar meerdere verenigingen bij elkaar kwamen). De crisis van de tachtiger jaren leidde er wel toe dat er minder uitvoeringen gegeven werden, maar men bleef actief.

Van hot nao haar door 't zjwaams waordeboek (24)

Harie van Buggenum

Een rubriek vol speelsigheden, serieuze zaken, knipoogjes naar het verleden, kortom over van alles wat volgens Waordeboekredaksielid Harie van Buggenum niet of niet volledig aan bod is gekomen. Natuurlijk in 't Zjwaams.

Väöl miense meine det bepaolde blome **ruke**. Det is aevel neet waar. 't Is altied ein naas die 't ruke duit, en dao besjteit gènein bloom mit ein naas.

Es se euver eine **sjekker** kals den kóns se daomit alle kenj oet. Veureers zól det 't meer-

voud kónne zin van sjtek, mer det hoof neet. Ouch emes dae sjtekplante maak, kóns se eine sjtekker numme. Duit d'r det in 't groot, den haet d'r ei sjtekbedrief. Eine sjtekker kan ouch aan ei sjnoor zitte, en dae heurt den in ei sjtopkóntak, behalve es det sjnoor deent óm get toe te binje, mer den pas eine sjtekker neet draan.

Emes dae eine haof haet vól mit perke, dae hoof daoróm nag gène **beperkde** haof te

höbbe. Haet d'r die perke vólgepaot mit plante, den haet d'r waal bepaotde perke. Euverdrief d'r det den geit 't alle perke te boete.

Ei **sjop** haaj vreuger ei bepaold doel. Aanne naam kós se heure wo det veur bedoeld woor. Zo besjtónge ein houtsjop en ei kerresjop. Hiej en dao sjtóng

ouch ei biejesjöpke. Allein 't houtsjop is opgenaome. Zo sjop woor minstes aan eine kantj aop en deende allein óm dreug te haje waat drin sjtóng. Sjoppe vónjs se veural bie de boere. Op vandaag vinjs se die aevel dökker in ein sjtad. Waat drin zit blief dreug, det is nag 'tzelfde, mer die dene d'r noe veur óm get te verkoupe. Det dao sjop taenge gezag waert is vraemp; die sjtale d'r nag neet meer op: die zin aan alle kenj good toe.

't Vel van ei verke waert ouch **zjwaars** genump. Aan edere fetsuunlikke hers zit ei reifelke daovan. Zo reifelke waert ouch zjwaars genump en eine dae twee herste op haet, zit den mit twee zjwaarze te kieke. 't Kan ouch zin det dae daomit inne maag zit, den haet d'r ze opgeknuweld. Zjwaars kóns se ouch oetdeile. Det kóns se aevel neet allein,

want wils se get oetdeile den mós se eine höbbe dae det óntvink. Van dae waat die zjwaars krieg, kóns se zègke det dae aafgezjwaars waert. Det wilt neet zègke det ze dem vanne zjwaars óntdoon, mer waal det dae ze duchtig gerete krieg. Wen eine ei päölke inne gróndj wilt houwe wo 't hel is, den mótt dae dao duchtig op zjwaarze. Det päölke krieg ze den aevgood neet gerete. 't Kan waal zin det det oet zien eige riet, det is den gesjplete.

Hans Simons

Deze keer misschien wel het meest onopvallende en meest voorkomende bloempje in onze omgeving. Dit plantje bloeit het hele jaar door, behalve als het vriest. Zelfs onder een pak sneeuw (de sneeuw werkt isolerend) kunnen zich bloemen vormen. Ik bedoel het madeliefje, of zoals we hier zeggen: het meizoentje.

Het madeliefje is een klein, overblijvend plantje. Het wordt maximaal zo'n 15 cm hoog en hoort bij de samengesteldbloemigen of de composieten. Het heeft een wortelrozet, een soms wat getand blad en op de bloemstengel één enkel bloempje. Dit bloempje heeft een hart van gele buisbloemen met daaromheen een krans van witte lintbloemen. Deze kunnen aan de top een beetje paars verkleuren. 's Avonds of bij slecht weer gaan de bloemen dicht. De Latijnse naam is *Bellis perennis*, ofwel

'eeuwige schoonheid', een naam die zou kunnen duiden op het gegeven dat het plantje het hele jaar door bloeit.

Madeliefjes planten zich voort door zaden, maar ook ongeslachtelijk. In de oksels van de bladeren vormen zich zijstengels die weer kunnen uitgroeien tot een nieuw rozet. Zo kunnen zich dichte matten van madeliefjes vormen.

De plant vinden we vooral in zonnige, regelmatig gemaaide en betreden graslanden en in bermten. Graag vochtig en redelijk voedselrijk. Zelfs tussen straatstenen vinden ze een plek. Ook in gazons zien we ze vaak. Als je vindt dat je gazon uit alleen maar gras moet bestaan, dan vind je madeliefjes waarschijnlijk een plaag, maar het gazon krijgt er wel een fleurige aanblik door. En voor kinderen is het leuk, je kunt ze onbeperkt plukken, er komen steeds weer nieuwe bloempjes. Wie heeft er niet ooit kransjes van gemaakt, door een bloempje te halen door een met de vingernagel ingesneden stengel van een andere bloem?

Ondanks dat het een van de meest bekende plantjes is, weten maar weinig mensen van de geneeskrachtige werking van het madeliefje. Uitwendig kan het gebruikt worden voor huidandoeningen zoals eczeem en jeuk. Het werkt bloedstelpend en ontsmettend bij verwondingen. Ook wordt het de *Arnica* van de lage landen genoemd: gekneusde plantjes onder het verband bij een kneuzing of blauwe plek zorgen voor een snellere genezing. Inwendig werkt het bloedreinigend en slijmoplossend. Gekookt in wijn krijgt men een drankje tegen maagkrampen en een opgeblazen gevoel. Bij afters in de mond is het het proberen waard regelmatig te kauwen op een paar blaadjes.

Al in het oude Rome werden wonden behandeld met een aftreksel van madeliefjes. Met een leger trokken slaven mee om madeliefjes te oogsten en uit te persen. En in de oudheid gebruikten Assyrische artsen het kruid bij oogaandoeningen.

Recept voor een huid- en massageolie: Pluk twee koppen bloemetjes, en laat deze drogen op een bord (niet in de zon). Een fles voor de helft met deze bloemen vullen, daar olijf- of zonnebloemolie bijgieten zodat de bloemen net onder staan. Drie weken laten trekken en dan filteren.

Al deze eigenschappen maken het de moeite waard om te bekijken of het plantje eetbaar is en ook in de keuken gebruikt kan worden. Een paar mogelijkheden:

- De jonge blaadjes, en extra decoratief ook de bloempjes, kunnen gebruikt worden in een salade. Bloemen die net open zijn, of nog in knop, smaken nootachtig, 'oudere' bloemen smaken een beetje bitter. En in combinatie met de bloemen die we eerder dit jaar besproken hebben (korenbloem, paardenbloem en teunisbloem) wordt het een kleurrijk geheel!

- Bloemknoppen ingelegd in zuur kunnen kappertjes vervangen.

- Leg als garnering eens een bloem op een borrelhapje of in een kom soep: mooi, lekker en gezond!

- Maak ijsblokjes met daarin een madeliefje.

- Bloempjes door deeg halen en frituren levert een mooie traktatie op bij een drankje.

- Recept voor een bloemenlimonade: Pluk twee handenvol madeliefjes, of gemengd met de andere drie soorten, afhankelijk van de tijd van het jaar. Kneus deze en laat ze trekken in appelsap. Na minimaal drie uur (langer is lekkerder) zeven en citroensap toevoegen. Serveer een deel sap met een deel mineraalwater en garneer met een madeliefje en eventueel een muntblaadje.

O ja: gecultiveerde madeliefjes zijn niet eetbaar!!

En als afsluiting: hoe worden madeliefjes ook wel genoemd? Natuurlijk beginnen we dan met meizoentjes, zo worden ze hier bij ons vaak genoemd. Andere volksnamen zijn onder andere Bleekveldbloempje, Driesbloempje, Grasbloem, Zonnebloempje, Koeienbloem, Ogenbloempje, Maagdelief, Sinte-Pietercruyt, Straatkommeertjes. Er zijn in Nederland en Vlaanderen zo'n tweehonderd volksnamen voor madeliefjes bekend!

Duits: Gänseblümchen, Maßliebchen, Mairöserl, Mutterblümchen.

Engels: Daisy.

Fries: Kowebloomke.

Leuke weetjes:

- Het madeliefje geldt als symbool voor de godin Istar, ze komt voor op de uit 575 v. Chr. stammende Istartpoort, een stadspoort van Babylon.

- In Keltische sagen wordt de bloem de magische eigenschap toebedeeld dat deze het groeiproces kan stilleggen. De fee Milka zou de zoon van de koning stiekem madeliefjes te eten hebben gegeven, waardoor hij nooit volwassen zou worden.

- Bij opgravingen op Knossos bij het paleis van koning Minos

heeft men gouden haarspelden met een madeliefjesachtig ornament gevonden.

- De bloem vinden we, samen met de Franse lelie, in het wapen van Lodewijk IX van Frankrijk.

- In Engeland hadden meisjes de gewoonte madeliefjes onder hun hoofdkussen te leggen. Ze droomden dan van hun minnaar...

- Madeliefjes als weervoorspeller: als ze roze beginnen te kleuren wordt het mooi weer!

- De Germaanse stammen in het nevelige noorden kregen het heldere blauw van de hemel niet al te vaak te zien. Met het openen van zijn bloesems kondigde het madeliefje hen de aanwezigheid van de zonnegod Baldur aan. Ze gaven hem de naam 'Baldur's oog' of 'Baldur's wenkbrauw', en ook de volksnamen 'ogenbloempje' of 'zonnebloempje' verwijzen hier naar.

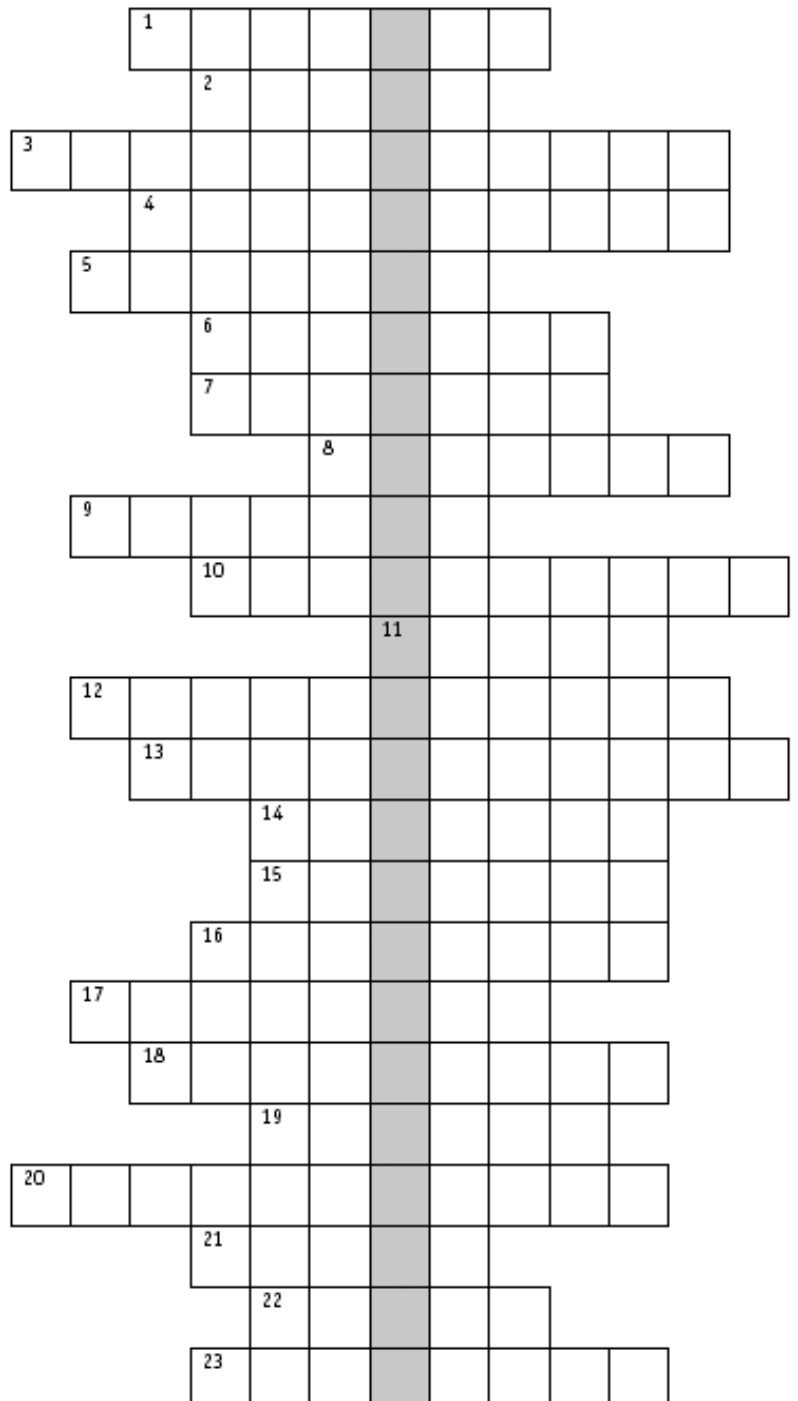
- En voor de herkomst van 'Bellis' in de Latijnse naam wordt ook verwezen naar de mythe van Belides, een boomnymph: Op een dag danste Belides met Ephigeus, die haar geliefde was. Het oog van Vertumnus, de god van de boomgaarden, viel op haar, en om aan zijn onwelkome avances te ontsnappen veranderde de nymph zich in een madeliefje...

Waardpuzzel

Corrie Janissen

- 1 paere en appele oet Bezel
- 2 kunswerk bie Graeterhaof
- 3 taeg de sjtruim in zjumme
- 4 de waeg nao Grietjens gerich
- 5 Minus en flaaj
- 6 landjmaeter oet 1774
- 7 tiedsaanwiezing
- 8 zjwumbad van 't jaor
- 9 waem waas sjneller den de trein
- 10 vreuger benaming Bóssjtraot
- 11 sjmaal sjteeg
- 12 gebouw, idyllisch gelaege aan de Graterhaofwaeg
- 13 oorlogssjoelplek bie 't v.m. H. Hart klooster
- 14 aadjste Zjwamer mesjienfebriek
- 15 hoeve bie de Naborch
- 16 bósgebied tösse Riel en Roukese
- 17 't ambach van St. Joris
- 18 kikkervèske
- 19 kölsekuulke
- 20 hiej vónje ze in 1936 eine Romeinse panneaoe
- 21 waterranonkel
- 22 mös
- 23 wasdreuger

De oplossing sjteit in de grieze balk.

In de volgende Biejeingezeumerd plaatse veur de antjwaorde en oeteindelike oplossing.

Een opzienbare vinding in Swalmer dakpannenfabriek

Els Janssen-van Avesaath

Ongewijzigde publicatie uit 't Schwämke, uit 1949. Dit blad was de voorloper van de vroegere Swalmbode, en het huidige Zjwaemke.

De Amerikanen hebben de naam. Door hun dollars, hun kunst van reclame maken en niet het minst door het feit, dat wij hun zwaar naar de ogen hebben te zien. Dat wil intussen gelukkig nog niet zeggen, dat wij, zwaar getroffen Nederlanders, in alle opzichten hun minderen zijn. Een Nederlandse kleideskundige, die vorige maanden naar de V.S. op studie ging, o.a. om de in Nederland door de oorlog ontstane achterstand op het gebied van drogen na te gaan, heeft daar b.v. nergens iets gevonden van de nieuwe droogmethode voor dakpannen en stenen, welke de gebroeders Hendrikkx, dakpannenfabrikanten te Swalmen, sinds enige tijd met succes toepassen. Een bijna revolutionaire verbetering, waardoor men nu in 12-14 uur gedaan krijgt, waar vroeger 10 à 14 dagen mee gemoeid waren. De twee gebroeders Hendrikkx hebben sinds 1947 met hun

L. Hendrikkx & Zonen
Stoom-Dakpannenfabriek
SWALMEN bij Roermond

'uitvinding' geëxperimenteerd. Hun vroegere (kleinere) fabriek te Swalmen was een seizoensbedrijf met een capaciteit van ongeveer een miljoen pannen per jaar. Het vorig jaar werd een nieuwe fabriek gebouwd met als een van de belangrijkste onderdelen de nieuwe drooginrichting, midden in het bedrijf gelegen, waar nu zomer en winter door pannen en holle bouwstenen kunstmatig worden gedroogd. In één nacht voltrekt zich hier een kunstmatig droogproces waar vroeger in open droogloodsen met rekken de natuur 1½ à 2 weken over deed. De capaciteit is daardoor opgevoerd tot ongeveer drie miljoen pannen en/of holle bouwstenen per jaar. Deze productie zou volgens de oude methode alleen door een hele grote fabriek te halen zijn. De Gebr. Hendrikkx hebben hiermede absoluut de primeur. Theoretisch ligt het geval eigenlijk heel eenvoudig. In de droogkamer,

Kleiwarenfabriek L. Hendrikkx en Zonen, 1950, werknemers beproeven de draagkracht van een holle bouwstenen vloer

die een oppervlakte van 20 x 10 meter heeft, liggen de pannen en stenen op een soort houten hangers, die een draaiende zig-zag-beweging maken en heel langzaam vooruitgaan. De hele ruimte wordt intensief benut. 's Nachts staat het hele geval stil. Dan wordt via een verwarmingsinstallatie met zeer hoge capaciteit (drie grote ketels) de temperatuur opgevoerd tot 60 à 70 graden. Deze installatie verwarmt overdag tevens het verdere gebouw. Een hygrometer geeft vochtgehalte en temperatuur aan, terwijl ventilatoren (er is een hele installatie om deze in beweging te brengen) zorgen voor de luchtcirculatie en verdeling van de temperatuur. In de droogkamer wordt tevens de, door middel van een exhauster afgezogen lucht van de ovens benut. Deze droogkamer is een belangrijke schakel in het fabricageproces. Momenteel worden alleen de z.g. verbeterde Hollandse pannen, alsmede holle bouwstenen gemaakt. Ook andere soorten en praktisch ieder gewenst model kunnen aangemaakt worden. Aan de pannen- of stenenpers legt de arbeider de verse pan (of holle steen) op een der lopende pannenkasten, die via een transporteur automatisch in de droogkamer terecht komen, daar afgenomen worden en langs dezelfde transporteur naar de ovens gaan. Hier ligt het grote verschil met vroeger. Toen benutte men staande pannenkasten die met handkracht verwijderd werden, waarna de pannen of stenen buiten in de droogloodsen hun tijd behoefden, om in de vrije natuur droog te worden. Thans gaat de langste tijd in het bakken zitten. De fabriek beschikt over 12 vlamovens, waarin de stenen alles bij elkaar 5 dagen liggen (één dag 'uit' en 'in', twee dagen liggen en twee dagen afkoelen). De pan die 's maandags geperst wordt, komt dus 's zaterdags uit de oven en kan dus eventueel die dag nog op het dak liggen. Als men deze tijd vergelijkt bij die, welke vroeger gemaakt werd bij de fabricage, kan men gerust van een opzienbarende vinding spreken. Thans is, in het fabricage-proces gerekend het onderdeel 'drogen' een kwestie van een etmaal. De pannen (en stenen) die vandaag nat de droogkamer ingaan, komen er morgen droog uit. Het hele systeem brengt voorts een grote werkbesparing mee; de oude methode maakte minstens de dubbele personeelsbezetting van thans noodzakelijk.

Schrijver dezes is niet bekend, wel blijkt dat hij zich uitvoerig heeft geïnformeerd om dit proces zo duidelijk mogelijk te beschrijven. Wellicht was het een van de redactieleden van 't Schwämke, die bestond uit To Heynen van de Stationsstraat, H. Opveld ka-

pelaan, Cor Wijnands, Slabberskamp, Hub. Julicher, Kroppestraat, de illustrator was Bart Janssen.

In 1904 kocht Lambert Hendrixx uit Belfeld de fabriek, gelegen aan de Stationsstraat, van pater Clemens Meuter. Er werden dakpannen en holle bouwstenen vervaardigd. Het bedrijf bleef voortbestaan tot 1976, het jaar waarin men genoodzaakt was de zaak te sluiten in verband met de sterk stijgende energiekosten (zie ook: Swalmer Industrie van vroeger tot nu).

Rest ons nog een vraag: Is er iemand die ons meer kan vertellen over 't Schwämke, en zijn er misschien nog mensen die exemplaren van dit blad in hun bezit hebben. Laat het ons dan weten en neem dan contact op met een van onze redactieleden.

Bron: Archief Milieu- en Heemkundevereniging Swalmen.

Geitententoonstelling op 29 juni 1910 te Swalmen

Pierre Van Lier

Van dhr. Jos Hanssen, werkzaam bij RAAP Archeologisch Adviesbureau, ontving ik een medaille die gevonden was nabij de kruising Napoleonsweg met de weg van Horn naar Heythuysen. De medaille was uitgereikt op 29 juni 1910 op een geitententoonstelling te Swalmen voor het behalen van een 5de prijs. Een en ander gaf aanleiding om eens in het krantenarchief te duiken om iets meer hierover aan de weet te komen. In de Nieuwe Koerier/Maas- en Roerbode vond ik hierover een aantal vermeldingen, een verslag van deze tentoonstelling en enkele advertenties.

25 mei 1910

Swalmen. Z.K.H. Prins Hendrik heeft voor de op 29 Juni alhier te houden Prov. Geitententoonstelling een groote zilveren medaille beschikbaar gesteld.

14 juni 1910

Naar wij uit goede bron vernemen, zal Zijne Excellentie de Commissaris der Koningin in Limburg, de alhier op 29 Juni a.s. te houden Geitententoonstelling openen.

21 juni 1910

Swalmen. Ook H.M. de Koningin-Moeder heeft een zilveren medaille geschonken ten behoeve van de op 29 Juni te houden Prov. geitententoonstelling. Als lid der jury bij deze tentoonstelling zal ook optre-

den de heer H. Schreiber, secretaris van de Landwirtschaftskammer voor de provincie Starkenburg te Darmstadt.

23 juni 1910

Swalmen. Naar wij met zekerheid vernemen, zal ook de heer Löhnis, inspecteur van den Landbouw te 's Gravenhage, de Prov. Geitententoonstelling op 29 Juni a.s. bezoeken.

25 juni 1910

De voorbereidingen tot de groote Prov. Geitententoonstelling, welke op Woensdag 29 Juni te Swalmen zal worden gehouden, zijn in vollen gang. Zooals wij reeds meldden, zijn onder meer voor deze tentoonstelling een drietal prachtige medailles geschonken door H.M. de Koningin, H.M. de Koningin Moeder en Z.K.H. Prins Hendrik, terwijl de regeering f 25 heeft beschikbaar gesteld voor de mooiste collectie witte ongehoorde bokken, geiten en lammeren, ingezonden door een afdeeling der Prov. Vereeniging. Voorts zijn nog geschonken 6 verguld zilveren medailles, verschillende zilveren en bronzen. Z. Ex. de commissaris der Koningin zal in den namiddag de tentoonstelling bezoeken.

Naar wij vernemen, zullen ruim 200 bokken en geiten worden tentoongesteld. Gedurende de tentoonstelling zal een feestconcert gegeven worden door het fanfaregezelschap St. Caecilia en Swalmens Liedertafel. Moge het weer deze nuttige tentoonstelling gunstig zijn. Voor 't onverhoopt geval, dat het weer niet goed is, zijn op het terrein groote tenten opgericht, om de bezoekers te herbergen.

30 juni 1910

Prov. Geitententoonstelling te Swalmen. De gisterenmiddag te Swalmen door de Prov. Vereeniging ter bevordering van de Geitenfokkerij in Limburg gehouden tentoonstelling heeft doen zien, dat er in twee

 Mijne bekroonde werkstukken (prijsvraag der Kon. erkende Horlogemakers-vereeniging „Christiaan Huygens”) zijn ten allen tijde te bezichtigen in het Gemeentelijk Museum te Amsterdam (zaal tijdmeetkunde), die de bewondering en den hoogsten lof der beoordeelings-commissie mocht wegdragen, alsmede van ieder degelijk vakman.

grootste voorraad van Horloges in alle modellen en prijzen. Moderne stijl Pendules en Klokken, Wekkers, Barometers en alles wat tot dit vak behoort. Ieder groote voorraad in Goud- en Zilverwerken, zooals: gouden en zilveren Heeren- en Dameskettingen, gouden Parures. Gouden Fantasie-ringen, Armbanden enz.

Specialiteit in Trouwringen en Medailles voor alle doeleinden.

Herstellingen aan uurwerken, benevens goud- en zilverwerken, graveeren, vergulden, verzilveren, worden spoedig en onder garantie afgeleverd.

Oud goud en zilver wordt aan de hoogste waarde ook tegen nieuwe goederen in betaling genomen.

ZIE ETALAGE. Leverancier der medailles voor de aanstaande Geitententoonstelling te Swalmen. **ZIE ETALAGE.**

Beleefd aanbevelend, **P. REGTER-ESSER**, Gediplomeerd Horlogemaker, Het oude huis Wouters-Polmans, 7 Schoenmakersstraat 7, Roermond.

wel op het adres en huisnummer.

BEZOEKT
de
GROOTE
Provinciale Geitententoonstelling
te Swalmen, op Woensdag 29 Juni a.s.
ENTRÉE 30 cent; leden der Prov. Vereeniging
ter bevordering der Geitenfokkerij betalen
slechts 12 cent entree, op vertoon van hun
Lidmaatschapskaart. 2868

jaren tijds aan de verbetering van het geitenras hard is gewerkt en in dit opzicht al tamelijk veel is tot stand gebracht.

Het talent van den voorzitter, den heer Jos Hendricks, bracht den organisatieband, mannen als de technische adviseur, de heer Jacob Timmermans, veeteeltconsulent, Sittard, werkten op doelmatige eenheid in de fokkerij. En uit hetgeen op deze tentoonstelling werd vertoond bleek de kracht der organisatie alsmede de aktie der afdelingen inzake de goede keuze van het fokmateriaal, welke natuurlijk alleszins werd geleid door den invoer van goede dieren uit het buitenland, al heeft de aankoopcommissie in deze met tegenspoed te kampen gehad.

Ook de indeling der klassen op deze tentoonstelling deed belanghebbenden duidelijk onderscheiden, in welke richting de geitenfokkerij haar kracht verder moet ontwikkelen.

Wat wit was en ongehoord werd nauwkeurig gescheiden gehouden van het veelsoortig en kleurig gedierte, dat onze provincie al van ouds met al zijn gebreken herbergt.

De tentoonstelling van twee jaren geleden op denzelfden dag in dezelfde weide van de heer P. Hendrickx-Theelen gehouden, toonde wel eenige goede exemplaren, en deze waren nog meestal uitheemsch, maar ze liet ook de ontarding zien van ons geitenras.

Nu is dit al veel veranderd. Van de 275(?) exemplaren, die mededingen naar de bekroning, gaven zeer vele veel hoop voor de toekomst van dit soort kleinvee, dat voor den kleinen arbeider en landbouwer in ons gewest evenveel, haast meer is, dan de koe voor den grooten boer. De bekende bok, vader Klaas, het pronkjuweel van 1908 kon voor geen prijs meer in aanmerking komen. Oud en uitgeleefd gaf hij al mee het beste van het verledene en toonde in zijn nakomelingen en het andere materiaal den vooruitgang van thans.

De tentoonstelling is goed geslaagd. Zij trof gunstig weer. Een frissche Westerbries bracht wel aanhoudend wolken in het luchtruim, doch joeg ze met een vaartje over het tentoonstellingssterrein heen

en hield de regen tegen. En toen tegen zes uur de meeste bezoekers aan heengaan begonnen te denken kwam een krachtige regenbui het tentoonstellingsbestuur zelfs ter hulpe en joeg de menigte naar de overdekte hal, waar eerst alleen wat officieel aanwezig was zich ophield. Toen zal er een flinken aanval zijn gedaan op den ingeslagen wijnvoorraad.

Over het bezoek is ook niet te klagen geweest. De boomgaard herbergde eene groote menigte. Om vier uur had de officiële (feitelijk was ze al eenige uren opengesteld) opening plaats door den eere-voorzitter Jhr. Mr. G. Ruys de Beerenbrouck, commissaris der koningin, die per auto even te voren arriveerde en door den voorzitter werd verwelkomd en naar de hal geleid. Omringd van het tentoonstellingsbestuur, verschillende leden van de Staten-Generaal, Gedeputeerde en Provinciale Staten, hield Z. Exc. daar de openingsrede. Na gewezen te hebben op het goed recht eener tentoonstelling van geiten, even goed als een van een ander soort kleinvee, zei Z. Exc, dat hij gaarne heeft voldaan aan het aanzoek om deze tentoonstelling te openen omdat geen huisdier als de geit -lang zelfs onderschat- den kleinen man zooveel dienst bewijst.

Hierna beschouwt Z. Exe. de beteekenis van de geit als huisdier. In bergachtige landen reeds in de oude geschiedenis bekend, heeft de geit daar een grootere beteekenis als in de lagere landen en is er veelal wat bij ons de koe is. In Zuid Italië ziet men eenige malen per dag een kudde geiten in de straten. Is in het noorden en noordoosten van ons land het schaap veelal haar mededingster, in het overige deel heeft de geit al lang voor den kleinen man de beteekenis eener koe. Zeer natuurlijk is het, dat, waar reeds veel is gedaan voor de verbetering van andere rassen van dieren, die het landbouwbedrijf kennen, ook wordt gedacht aan de verbetering der geit, om ook haar melkgeven te verbeteren, dat door invoeren uit den vreemde van Saanengeiten tot het dubbele kan worden opgevoerd.

Door de meer intensieve teelt van het rundvee is de gezondheidstoestand dezer dieren meer in gevaar gekomen, zoodat een groot deel van den veestapel door tuberculose is aangetast, hetgeen veel voorzorgen eischt voor het onschadelijk maken der melk. Tot nu toe bleek de geit nagenoeg onvatbaar voor tuberculose.

Nagenoeg overal ontstaan organisaties ter bevordering van den geitenteelt. In Limburg heeft de Prov. Vereeniging een tentoonstelling georganiseerd, die zeer zeker veel belangrijks zal te zien geven en een spoorslag zal

zijn om in de goede richting werkzaam te blijven.

Spreker betuigt als eerevoorzitter dank aan degenen die medailles schonken ter belooning van hen, die uitblonken, in het bijzonder aan H.M. de Koningin, de Koningin-Moeder en prins Hendrik. (Applaus.)

Spreker wenscht den voorzitter en hen, die hem ter zijde stonden, oprecht geluk met de groote belangstelling, die de tentoonstelling trekt. Z. Exc. besluit met den wensch, dat deze tentoonstelling veel tot stand moge brengen en verklaart haar voor geopend. (Applaus.)

De Inspecteur van den Landbouw, de heer Löhnis, uit 's-Gravenhage neemt vervolgens het woord. Spreker is met veel genoegen naar Swalmen gekomen, opdat ook van regeeringswege blijk van belangstelling worde gegeven. Voor twee jaren had spreker dezelfde eer, het zelfde genoegen. Zij die buiten de beweging staan, hebben voor de belangstelling slechts een glimlach over.

Gelukkig alleen zij, die er buiten staan. In ons land ontstond de belangstelling door navolging van het buitenland. In Zwitserland, Duitschland, België en Frankrijk zag men het groote belang der geitenfokkerij in. Wij zien thans hier een keurmeester uit Hessen en een uit Vlaanderen, een bewijs, dat het buitenland in ons streven belang stelt.

In ons land bestaan thans in tien provinciën commissiën en vereenigingen ter bevordering der geitenfokkerij. De regeering bevordert het streven door subsidies. Limburg heeft in ons land den stoot gegeven. Daar ontstond het eerst organisatie.

Spreker eindigt met den wensch, dat de vereeniging moge bloeien en de belangen der geitenfokkerij moge blijven behartigen. (Applaus.)

Hierna voert de voorzitter, de heer Jos. Hendrickx, het woord.

Het is spreker een eer en een genoegen op den dag woorden van hulde en dank te mogen spreken, in de eerste plaats aan H. M. de Koningin en aan de Koningin-Moeder, aan Z.K.H. Prins Hendrik, die zilveren medailles beschikbaar stelden, aan de hooge regeering en aan de directie van den Landbouw, in het bijzonder voor het uitloven van een prijs van f 25, voor de mooiste collectie witte ongehoorde geiten, ingezonden door een afdeeling der vereeniging. Verder dankt spreker den commissaris der koningin voor de groote eer, heden aan de jeugdige vereeniging bewezen door de opening der tentoonstelling. Daaruit ziet zij, dat Z. Exc. de vereeniging een warm hart toedraagt, en heeft zij met vreugde en

voldoening vernomen, dat de vereeniging steeds op zijn hooggewaardeerden steun zal mogen rekenen. Spreker hoopt, dat Z. Exc. nog lange jaren van den groei der vereeniging getuige zal mogen zijn en de vereeniging zich moge ontwikkelen tot heil van Limburgs minder bedeelde bevolking. (Applaus.)

Dan brengt spreker dank aan den inspecteur van landbouw, voor den grooten steun. Onmogelijk zou zonder deze de vereeniging in zoo'n korten tijd zoo'n vlucht genomen hebben. Spreker hoopt, dat de jonge vereeniging zich steeds in dien steun zal mogen verheugen, terwijl zij alles zal doen, om zich dien waardig te maken.

Nadat spreker de aanwezige leden van Staten Generaal, Gedeputeerde en Provinciale Staten en het bestuur van den Landbouwbond en verdere autoriteiten voor hun belangstelling heeft gedankt, wordt een rondgang gemaakt over de tentoonstelling.

Daarna vereenigen zich de heeren in de comfortabel ingerichte hal, waar eenige ververschingen gebruikt worden.

De fanfare St. Cecilia en Swalmens Liedertafel geven intusschen en nog lang nadien op hoogst verdienstelijke wijze tal van nummers van haar repertoire ten beste. Ondertusschen is ook de jury met haar arbeid gereed gekomen.

Deze bestond uit de heeren Ch. v. Hevel, generaal-secretaris der Geitenvereenigingen in West-Vlaanderen te Vladslo, K. Houba, rijksveearts, Maastricht, P. van Kempen, id. te Echt, L. Bloemen, id. Roermond en J. Schreiber, secretär der Landwirtschaftskammer-Ausschus, Darmstadt.

Tegen den avond deelt de voorzitter onder een woord van gelukwensch en aanmoediging de prijzen uit.

Deze werden behaald als volgt:

Klasse A. Bokken, wit en ongehoord.

1e prijs zilv. med., dipl. en f 15, afd. Neer, 2e pr. zilv. med., dipl. en f 10, afd. Venray, 3e pr. bronzen med., dipl. en f 7.50, afd. Maasniel, 4e pr. bronzen med., dipl. en f 5, afd. Wanssum, 5e pr. bronzen med., dipl. en f 2.50, afd. Horn en Helden.

Klasse B. Bokken, niet behoorende tot klasse A., zoals grijs en reekleurig, bont gekleurde of wit gehoorde enz.

1e pr. niet toegekend, 2e pr. bronzen med., dipl. en f 5, Bremmers, Reuver, 3e pr. bronzen med., dipl. en f 2.50, Koolen, Gebroek-Maasniel, 4e pr. bronzen med., dipl. en f 2, Jos. Smeets, Echt.

Klasse G. Collectie bokken, geiten en lammeren wit, ongehoord, minstens 8 stuks, ingezonden door één afd. der Prov. Vereeniging (Swalmen buiten mededinging).

1e pr. zilv. med. van H. M. de Koningin en f 25 (Regeeringsprijs) afd. Arcen, 2e pr. zilv. med. en f 20 afd. Venraij, 3e pr. zilv. med. en f 15 afd. Neer, 4e pr. zilv. med. en f 20 afd. Helden en Horn.

Klasse H. Collectie Bokken, geiten en lammeren behorende tot de onder klasse B. en D. bedoelde rassen (minstens 8 stuks) ingezonden door een afd. der Prov. Vereeniging (Swalmen buiten mededinging).

1e pr. zilveren med. van Prins Hendrik en dipl. f 15 afd. Belfeld, 2e pr. zilveren med. dipl. en f 10 afd. Geleen, 3e pr. zilveren med. dipl. en f 5 afd. Reuver.

Daarna bleven vele aanwezigen nog eenige uren genoeglijk samen, waarmede deze welgeslaagde tentoonstelling wederom tot het verleden behoorde.

Gezien de vindplaats van de gevonden medaille is deze waarschijnlijk uitgereikt voor de 5de prijs in de Klasse A. Bokken, wit en ongehoord.

Klasse C. Geiten, wit en ongehoord.

1e prijs zilv. med., dipl. en f 15, M. Huber, Arcen, 2e pr. zilv. med., dipl. en f 10, Houba, Venray, 3e pr. Bronzen med., dipl. en f 5, Vollenbrecht, Echt, 4e pr. bronzen med., dipl. en f 2.50, P.v.d. Loo, Swalmen, F. Stevens, Arcen en J. Driessen, Tegelen.

Klasse D. Geiten niet behorende tot klasse C.

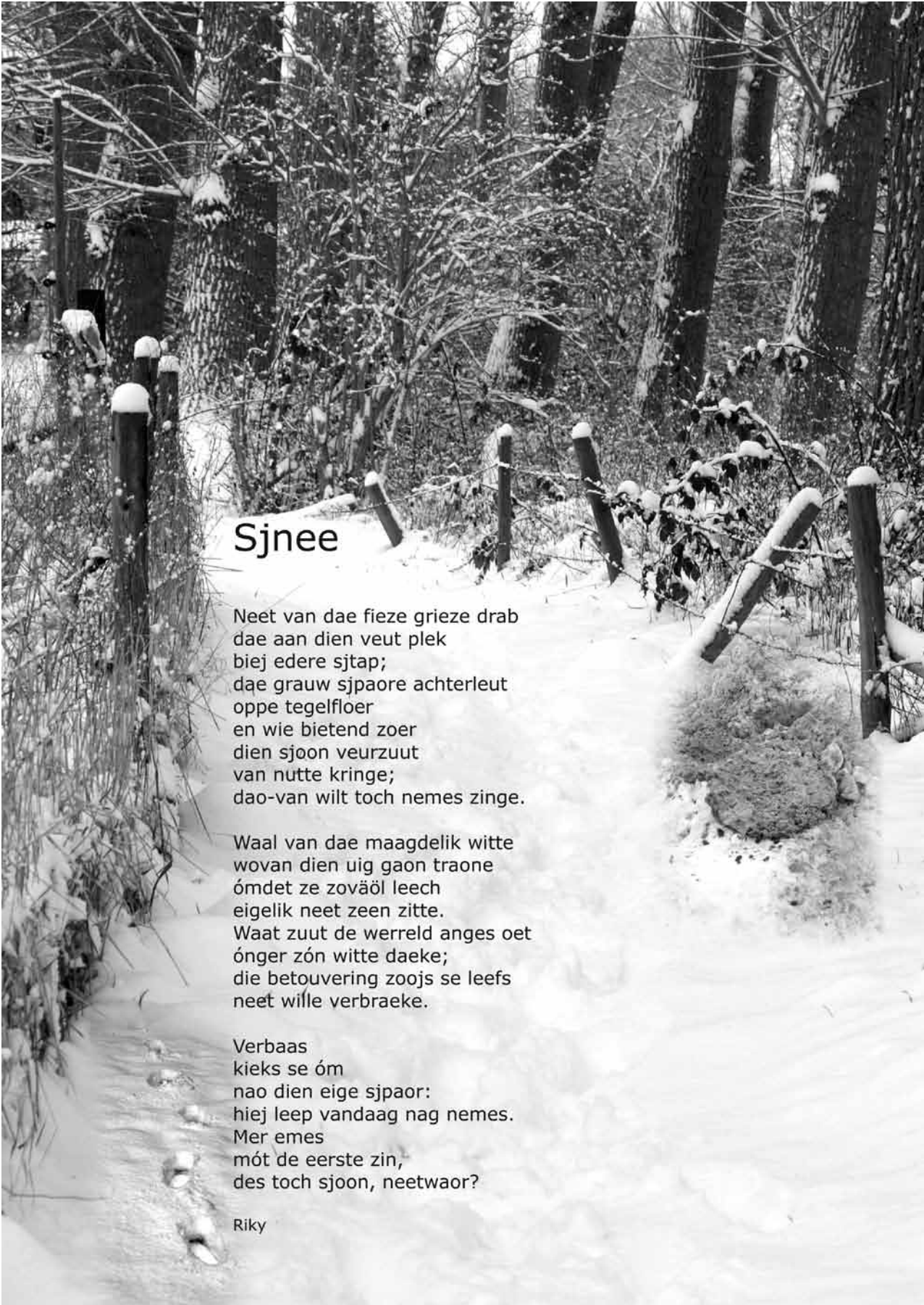
1e pr. zilv. med., dipl. en dipl. en f 10, R. Ramaekers, Geleen, 2e pr. bronzen med., dipl. en f 5, J. v. Neer, Echt, 3e pr. bronzen med., dipl. en f 2.50, P. Janssen, Belfeld, 4e pr. bronzen med., dipl. en f 1.25, L. Rutten, Reuver en H. Walraven, Echt. Eervolle vermeldingen, P. Hermkens, Swalmen, W. Veuler, Reuver, H. Killaarts, Reuver en Tijssen, Belfeld (2 eerv. Verm.)

Klasse E. Boklammeren, geboren in 1910.

1e pr. niet toegekend, 2e pr. bronzen med. dipl. en f 5 afdelingen Meijel, Venraij en Tegelen, 3e pr. idem en f 3 afd. Venraij, 4e pr. Idem en f 2 afd. Grevenbicht.

Klasse F. Geitenlammeren geboren in 1910.

1e pr. zilv. med. diploma en f 10, A. Huysmans, Swalmen, 2e pr. bronzen med. diploma en f 7.50, W. Ramaekers, Swalmen, 3e pr. bronzen med. diploma en f 5, K. Absil, Helden, 4e pr. bronzen med. diploma en f 2.50, Hub. Timmermans, Arcen, 5e pr. bronzen med. diploma en f 1, W. Ramaekers, Smalmen; J. Heijnen, Swalmen; L. Troost, Arcen, A. Mertens, Swalmen en K. Geraedts, Swalmen.

Sjnee

Neet van dae fieze grieze drab
dae aan dien veut plek
biej edere sjtap;
dae grauw sjpaore achterleut
oppe tegelfloer
en wie bietend zoer
dien sjoon veurzuut
van nutte kringe;
dao-van wilt toch nemes zinge.

Waal van dae maagdelik witte
wovan dien uig gaon traone
ómdet ze zoväöl leech
eigelik neet zeen zitte.
Waat zuut de werreld anges oet
ónger zón witte daeke;
die betouvering zoojs se leefs
neet wille verbraeke.

Verbaas
kieks se óm
nao dien eige sjpaor:
hiej leep vandaag nag nemes.
Mer emes
mót de eerste zin,
des toch sjoon, neetwaor?

Riky

Uit de oude doos

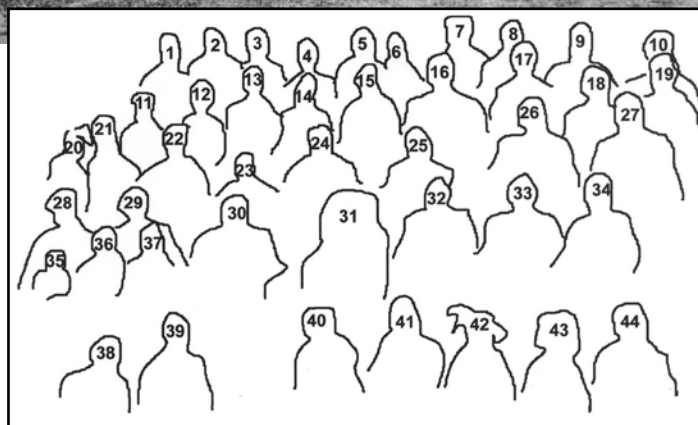

De foto uit het archief van de voormalige bibliotheek in Swalmen leverde het navolgende lijstje op. De namen zijn aan ons doorgegeven door mevr. Truus van Cruchten-Evers en Jeanne Jansen. Hartelijk dank hiervoor.

1. mevr. Pia Konings, 3. Paulien Sliepen, 4. Annelies van Grimbergen-Wienen,
5. mevr. Annie Niesen, 7. mevr. Jeanne Jansen-Claesen, 8. Bert Thijsen, 9.
- mevr. Noten-Geisler, 10. juf Truus Cristians, 11. Tillie Wilhelmus, 12. mevr. Griet Ruiten, 13. Frits Cabbolet, 14. Frans Kusters, 15. Wiel Hendriks, 16. Hay Nelissen

De foto in deze uitgave, van Pierre van Lier verkregen, gaat over de gouden bruiloft van Sjang Bremmers en Anna van Hagen uit Reuver op 21 april 1927.

1. Maria Bremmers, dv Bet Bremmers en Piet Bremmers
2. Dora Dewinden, dv de Lange van Dewinden (Jeu) en Nel Bremmers
3. Theo Bremmers, zv Bet Bremmers en Piet Bremmers
4. Antje Bremmers oudste dv Johan Bremmers
5. Sjeng Dewinden, zv de Lange van Dewinden (Jeu) en Nel Bremmers
6. Cato Bremmers, dv Bet Bremmers (oudste dochter) getrouwd met Piet Bremmers (van Maasniel)
7. Jeu Dewinden, zv de Lange van Dewinden (Jeu) en Nel Bremmers
8. Harrie Dewinden, zv de Lange van Dewinden en Nel Bremmers
9. Sjeng Bremmers, zv Johan Bremmers en Antje Fransen
10. Sjeng Bremmers, zv Bet Bremmers en Piet Bremmers
11. Pierre Theunissen, zv Marieke Bremmers en Theunissen Pier
- 12-14 ?
15. Pierre Bremmers, zv Bet Bremmers en Piet Bremmers
16. Jeu Bremmers, zv Bet Bremmers en Piet Bremmers
17. Sjeng Theunissen, (Sjeng van Theunissen Pier) Theunissen Pier getrouwd met Marieke Bremmers, dv Bremmers Sjeng)
18. Harrie van Theunissen Pier, zv Marieke Bremmers en Theunissen
19. Wiel Bremmers, zv Johan Bremmers en Antje Fransen
20. Thea Brinkman, dv Trui Bremmers en Piet Brinkman
21. Piet Brinkman, getrouwd met Trui Bremmers (dv Bremmers Sjeng)
22. Antje Fransen, getrouwd met Johan Bremmers
23. Truuke Bremmers, familie van grootvader Sjeng
24. ? Broer van Grootmoeder (van Hagen)
25. Piet Wolters, tweede echtgenoot van Bet Bremmers
26. De Lange van Dewinden (Jeu), getrouwd met Nel Bremmers
27. Theunissen Pier, getrouwd met Marieke Bremmers, dv Bremmers Sjeng
28. Trui Bremmers, dv Johan Bremmers en Antje Fransen
29. Johan Bremmers, zv Sjeng Bremmers
30. Grootvader Sjeng Bremmers
31. Grootmoeder (Anna van Hagen)
32. Bet Bremmers, dv Sjeng Bremmers, getrouwd met Piet Bremmers (overleden in 1915) daarna getrouwd met Piet Wolters
33. Nel Bremmers, dv Sjeng Bremmers, getrouwd met de Lange van Dewinden (Jeu)
34. Marieke Bremmers, dv Bremmers Sjeng, getrouwd met Theunissen Pier
35. Dochtertje van Johan Bremmers
36. Jeu Bremmers, zv Johan Bremmers en Antje Fransen
37. Pierre Bremmers, zv Johan Bremmers en Antje Fransen
38. Pierre Brinkman, zv Trui Bremmers en Piet Brinkman
39. Toon Brinkman, zv Trui Bremmers en Piet Brinkman
40. Trui Bremmers, dv Johan Bremmers en Antje Fransen
41. Jan Brinkman, zv Trui Bremmers en Piet Brinkman
42. Lies Dewinden, dv Jeu Dewinden
43. Dora Theunissen, dv Marieke Bremmers en Theunissen Pier
44. Drees Theunissen, zv Marieke Bremmers en Theunissen Pier

Voor u gelezen

Stukje uit een Limburgse krant uit december 1926

St. Nicolaas

Evenals verleden jaar bracht St. Nicolaas ook dit jaar, verleden zondag, wederom een bezoek aan de Reuversche jeugd. Ditmaal kwam hij uit de richting van Duitschland in Offenbeek aan waar de harmonie hem met muziek verwelkomde. De Sint steeg te paard en in optocht werd naar de harmoniezaal getrokken waar Pieterman uit welvoorziene zakken de kleintjes van versnaperingen voorzag. Het was voor de kleinen een mooi feest.

En wij altijd denken dat Sinterklaas uit Spanje komt!

Opening Ommetje 'Natuurlijk Asselt'

Herm Geraedts

Zaterdag 22 september is het Ommetje 'Natuurlijk Asselt' geopend. Ongeveer 90 mensen hadden gevolg gegeven aan de uitnodiging om aanwezig te zijn bij de opening. Ze werden om 10.30 uur welkom geheten bij de firma Van Houtum door MHVS-bestuurslid Herm Geraedts. Hij schetste kort het ontstaan van het Ommetje.

Harry Cuypers, lid van de MHVS en woonachtig in Asselt, volgde in 2010 een cursus Ecologisch Tuinieren en Landschapsbeheer. Eén opdracht daarbij was: 'Ontwerp een wandeling in je eigen omgeving en kijk naar de Natuur, de Cultuur, de Historie en het Landschap'. Harry keek heel goed naar deze aspecten en ontdekte dat er vanuit zijn woonplek aan de Asseltsestraat best een mooie wandeling te maken was. Toen er korte tijd later door het IKL een 'wedstrijd' 'maak een Ommetje' gelanceerd werd, heeft Harry samen met de MHVS het Ommetje Natuurlijk Asselt vorm gegeven: over het boe-

renland van Genaenhof, over holle wegen, langs de Swalm, over natuurgronden van Staatsbosbeheer, vlak langs ruïne de Naborch, tussen de oude hoeves Genoehof en Genaenhof door. In totaal ruim 3 km, een nieuwe wandeling in een eeuwenoud Swalmer landschap.

Na een door de firma Van Houtum aangeboden kop koffie en een stuk vlaai, wandelde het gezelschap via de Schoolberg, de kleine huisjes en de 'Zjwamer Moer', langs de Naborch naar een beginpunt van het Ommetje. Je kunt het Ommetje op diverse plaatsen starten en deze plaatsen zijn met een informatiebord aangegeven. Daar aangekomen onthulde wethouder Gerard IJff het informatiepaneel, werd het vele werk van Harry voor het Ommetje belicht en gaf Harry ook een toelichting op het ontstaan van het Ommetje.

Vervolgens nodigde hij allen uit om een verkleind Ommetje te lopen en hij zou op een paar punten iets vertellen over het landschap. Zo verhaalde hij over de hoeves Genoehof en Genaenhof (uit de 14e eeuw!), over de Swalm in het landschap, de Peelrandbreuk en de stuwwallen. Mooie verhalen over hoe ons buitengebied ontstaan is.

Aangekomen bij een steigertje in de Swalm werden de wandelaars verzocht om het volgende traject als 'blote voetenpad' te bewandelen. Velen gaven aan dat verzoek gehoor, zelfs wethouder IJff. Ongeveer 100 meter verder stonden banken en lagen papierrollen van het merk Satino om na de voetwassing met echt Swalmwater de voeten te drogen. Satino,

het huismerk van Van Houtum is tevens de naamgever van personeelsvereniging Onitas van het bedrijf. Onitas-leden hebben samen met enkele vrijwilligers en MHVS-leden, onder leiding van Harry, het hele ommetje aangelegd. Het is een fraaie wandeling geworden die in alle jaargetijden gelopen kan worden, behalve misschien met hoog water. Na veel regen zijn laarzen of hoge wandelschoenen te overwegen. Maar verder is het een bijzondere wandeling door een landschap dat al honderden jaren niet meer is veranderd.

Harry bedankt!

gemeente Roermond

"Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling: Europa investeert in zijn platteland"

Mede gesubsidieerd door
provincie limburg

Mariagrot Reuver

Een liedje over de Mariagrot in de tuin van de kweekschool Reuver, uit het kerkarchief Reuver, verzameld door Jan Ickenroth

De Mariagrot zoals die in 1919 gebouwd werd door Kwekelingen. In 1939 werd ze heringericht door Joodse vluchtelingen uit Duitsland en Oostenrijk.

Wijze: Wie met ons wil naar buiten gaan.....

Wie met ons wil naar buiten gaan
En met de hele kweek,
Die sluite zich maar bij ons aan,
Wij gaan naar Schillekensbeek.
Hier op de Rijksweg naar Roermond
Heerst zo'n druk verkeer,
Want alles fietst en rijdt en rent
En wij, wij rennen mee.
Totdat ineens de boodschap komt,
De zuster kan niet mee.

Wijze: Gij schitterende kleuren

Gij schitterende kleuren van Sint Bernadette
Wat zijt gij verbleekt in de zon.
Gij knielt steeds verslonden in vurig gebed
Bij 't grotje van Onz'lieve vrouw.
Och Sint Bernadetje hoe gaat het met U
En hebt U maar steeds geen pijn aan de knie.
U knielt al zo lang hier in vurig gebed
In 't zand -op de cour- bij de grot.

Soms kijkt Bernadetje verbaasd om zich heen
En denkt dan; "Wat gaat 't vooruit,
Je zag hier toch vroeger geen enkele steen

En nu is de plaats geplaveid

En ginder verrijst er de gymzaal zo trots"
En zuster Bernigna gebiedt daar heel fors:
"Kind sta niet te wiebelen,
Hef op dan je been!.....
Nu mars! en -omlaag met je teen!".

Wijze: Zie de maan

Zie de maan schijnt door de bomen
Van de stille kweekschoolcour.
Heel de slaapzaal ligt te dromen
Van vakantie en concours.
Eentje neuriet het refrein
Van 't liedje van "Piet Hein! " '(Bis).

Wijze: Dit is 't K.R.O. jaar

Er is toch maar één Reuver
Reünist vergeet dat niet.
De leus is hier gastvrijheid
Reünist vergeet dat niet!
Wij waren hier zolang tezamen
En daarom ziet men ons nu weer.
Aan Reuver: "Nog veel jaren".
Honderduizend en nog meer!

Reünie kweekschool

*Jaargang 1934/1935, in de klooster-
tuin voor de Lourdesgrot.*

*Uit Reuver: Linksonder: To Goossens.
Rechts zittend: Jeanne Vroemen
(dochter van de stationschef). En
rechts staande: Grada Teeuwen*

Uit het leven van onze voorouders

Harrie van Buggenum

Caspar van Ooll verklaart dat hem toegestaan werd om door een deur in en uit te gaan over het terrein van zijn buurman. Dit is evenwel meermaals herroepen zonder dat Caspar daartegen geprotesteerd heeft. Bij de verkoop van het huis aan Lambert Raemaekers is noch schriftelijk noch mondeling het recht van overpad bedongen.

23 februari 1765

ROERMOND / SWALMEN - Verklaring inzake gebruiksrecht huis Kroppestraat.

Caspar van Ooll, inwoner van Herten, oud ongeveer 60 jaar, verklaart op verzoek van Sebastianus Heijnen, inwoner van Swalmen en koster van Asselt, dat toen nu wijlen Matthijs Bongaerts nog leefde, Caspar te Swalmen heeft gewoond tussen Peter Naus en het huis van genoemde Matthijs Bongaerts, waarvan Heijnen erfgenaam is. Bongaerts had Van Ool destijds toegestaan 'uyt en in te gaen door eene deure staende sijdens d'erve van dito Matthijs Bongaerts, maer dat sulcx geschiedt is door een simpele vergunninghe, die ten alle tijde conde wedersproken ende gerevoceert(herroepen) worden gelijk sulcx oock meermaels door de tijdelijcke besitters van 't voorss(chreven) erve van den selven Matthijs Bongaerts soo ten tijde van hem comparant, als van sijne ouders saligers sonder datter oyt eenige oppositie is worden gedaen, gebeurt is;

Dat den comparant het voorss(chreven) huys over eenigejaervercocht hebbende aensekeren Lambert Raemaekers hij daeromme bij dese vercoopinghe noch mondelinge, noch schriftelijck ercocht, of geconditioneert(bedongen) heeft dat dito Lambert Raemaekers soude hebben het recht van uyt en ingaen door de voorss(chreven) deure.'

Bron: R.H.C.L. Schepenbankarchief/Swalmen

De historie van het schortje

Ik geloof niet dat onze kinderen nog weten wat een schortje is. Het voornaamste gebruik van Oma's schortje was, om haar jurken te beschermen, omdat ze er maar een paar had maar ook omdat het makkelijker was, om een schortje te wassen in plaats van een jurk. Ze gebruikte het schortje ook als pannenlap, om de pannen van de kachel of uit de oven te halen. Het diende ook om de tranen en vuile neus van de kinderen af te vegen! En als ze de eieren uit het kippenhok ging halen, was het schortje ook heel handig om de eieren te dragen.

Als er visite kwam konden haar verlegen kinderen onder haar schortje schuilen.

En als het koud was kon ze haar armen er indraaien en opwarmen.

Het was ook heel geschikt om de zweetdruppeltjes af te vegen, als ze gebukt stond over de kachel, met koken.

Hout voor de kachel werd ook in het schortje binnengebracht.

Uit de tuin droeg ze allerhande soorten groente naar binnen.

En als de erwten gedopt waren gingen de schillen in het schortje.

In de herfst werd het schortje gebruikt om de appels op te rapen die onder de bomen lagen.

Als oma onverwachts visite aan zag komen, je stond er van te kijken, hoeveel meubeltjes dat ouwe schortje nog kon stoffen, in een paar seconden.

Als het eten klaar was ging ze naar buiten en zwaaide met haar schortje, dan wist iedereen dat het tijd was om binnen te komen.

Het zal nog lang duren, voordat iemand uitgevonden heeft, wat voor zoveel doelen gebruikt kan worden, zoals het schortje!

NB.: In deze tijd, zouden wij er gek van worden, te weten hoeveel bacteriën er in dat schortje zaten.

Toch heb ik er nooit wat van overgehouden ... of toch? Warmte!

